

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Pavla Székelyová

**Prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů v mezinárodní obchodní
arbitráži**

Diplomová práce

Olomouc 2021

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Problášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů v mezinárodní obchodní arbitráži* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

Ve Zdíbech dne 29.03.2021

Pavla Székelyová

Poděkování

Mé velké poděkování patří Mgr. Slavomírovi Hallovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, ochotu, notnou dávku optimismu a trpělivosti, podpory a cenných rad, které pro mne byly velkou pomocí a inspirací v průběhu mého celého studia i při psaní této práce.

Obsah

Seznam zkratk	5
Úvod	7
1 Jednotlivé atributy prohlášení a následky jejich porušení	9
1.1 Prohlášení rozhodce jako jeden z atributů spravedlivého procesu	9
1.2 Časový aspekt prohlášení	11
1.3 Rozsah prohlášení	12
1.3.1 Objektivní test a subjektivní test	12
1.3.2 Kategorizace okolností	14
1.3.3 Zohlednění éry sociálních sítí	16
1.4 Procesní následky neučinění prohlášení	17
2 IBA Guidelines	20
2.1 Aplikovatelnost	22
2.2 Zelený seznam	23
2.3 Oranžový seznam	25
2.4 Červený seznam	27
3 Rozdílné přístupy k prohlášení rozhodce v mezinárodních právních úpravách	30
3.1 International Chamber of Commerce	30
3.2 London Court of International Arbitration	32
3.3 American Arbitration Association	34
Závěr	38
Seznam zdrojů	40
Shrnutí	46
Klíčová slova	46
Abstract	47
Key words	47

Seznam zkratek

AAA	Americká arbitrážní komora <i>American Arbitration Association</i>
AAA Arbitration Rules	Pravidla obchodní arbitráže a mediační postupy Americké arbitrážní komory <i>Commercial Arbitration Rules and Mediation Procedures</i>
AAA-ABA Code of Ethics	Etický kodex rozhodců v obchodních sporech Americké arbitrážní komory a Americké advokátní komory <i>American Arbitration Association and American Bar Association Code of Ethics for Arbitrators in Commercial Disputes</i>
ABA	Americká advokátní komora <i>American Bar Association</i>
čl.	článek
IBA	Mezinárodní advokátní komora <i>International Bar Association</i>
IBA Guidelines	Pravidla Mezinárodní advokátní komory o střetu zájmů v mezinárodní arbitráži <i>International Bar Association Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration</i>
IBA Rules of Ethics	Pravidla etiky Mezinárodní advokátní komory pro mezinárodní rozhodce <i>International Bar Association Rules of Ethics for International Arbitrators</i>
ICC	Mezinárodní obchodní komora <i>International Chamber of Commerce</i>
ICC Arbitration Rules	Rozhodčí pravidla Mezinárodní obchodní komory <i>International Chamber of Commerce Rules of Arbitration</i>
LCIA	Londýnský soud mezinárodní arbitráže <i>London Court of International Arbitration</i>
LCIA Arbitration Rules	Rozhodčí pravidla Londýnského soudu mezinárodní arbitráže <i>London Court of International Arbitration Rules of Arbitration</i>
tj.	to je
UK	Spojené království Velké Británie a Severního Irsku <i>United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland</i>

UNCITRAL	Komise Organizace spojených národů pro mezinárodní právo <i>United Nations Commission on International Trade Law</i>
UNCITRAL Arbitration Rules	Rozhodčí pravidla Komise Organizace spojených národů pro mezinárodní právo <i>United Nations Commission on International Trade Law Arbitration Rules</i>
UNCITRAL Model Law	Vzorový zákon mezinárodní obchodní arbitráže Komise Organizace spojených národů pro mezinárodní právo <i>United Nations Commission on International Trade Law Model Law on International Commercial Arbitration</i>
v.	versus

Úvod

Téma diplomové práce se zakládá na účasti autorky v mezinárodní soutěži *Willem C. Vis International Commercial Arbitration*, kde měla tu možnost setkat se s jedním z alternativních způsobů řešení sporů – s mezinárodní obchodní arbitráží. V praxi tak mohla nahlédnout za uzavřené dveře jednací síně a vyzkoušet si zastupování klienta v simulovaném řízení před rozhodčím soudem, respektive tribunálem. Získaný vhled do jednotlivých problematických aspektů rozhodčího řízení ji inspiroval zabývat se tématem *Prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů v mezinárodní obchodní arbitráži*.

Tato práce souvisí s jedním, ne-li nejzásadnějším principem nejen v mezinárodní obchodní arbitráži, podle kterého musí být každý rozhodce ve vztahu ke stranám sporu nestranný a nezávislý. Nikdo by neměl pískat jako rozhodčí v zápase poté, co se rozhodl, který tým by měl vyhrát, a ani nikdo by neměl být svým vlastním rozhodčím.¹ Rozhodce má v řízení rozhodovací pravomoc, a proto by na jeho osobu měly být kladeny zvýšené požadavky. Ačkoliv nestrannost a nezávislost rozhodce slouží maximální integritě rozhodčího nálezu, povinnost uvést všechny okolnosti, které by mohly zavdat stranám sporu pochybnosti o jeho nestrannosti a nezávislosti, přesto není v mezinárodním prostředí pevně ukotvena a jedná se o velmi palčivé téma. Všechny strany rozhodčího řízení mají právo na dodržování základních práv na spravedlivý proces a prostřednictvím zveřejnění všech potenciálních střetů zájmů rozhodce je možné tohoto standardu dosáhnout a zajistit důvěru stran v rozhodčí řízení.

Povinnost zveřejnění a různé přístupy k této povinnosti, bude hlavním tématem této diplomové práce. I když je povinnost rozhodce zveřejňovat informace zcela nesporná, existují různé přístupy ke zveřejnění. Jaké skutečnosti by měly a neměly být zveřejněny, za jakých okolností je třeba takové prohlášení učinit, popřípadě jaké procesní důsledky neposkytnutí informací hrozí, jsou aspekty, které neustále trápí rozhodčí řízení. Výsledkem je nepředvídatelnost, nekonzistence a množství námitek ve vztahu k osobě rozhodce. V důsledku rychlého technologického a společenského vývoje, je třeba se neustále zabývat novými problémy týkajícími se střetu zájmů, jež ve výsledku komplikují proces unifikace řádného přístupu k povinnosti rozhodce učinit prohlášení.

Primárním cílem této diplomové práce je představit širší veřejnosti takto zajímavé a specifické téma, které v českém právním prostoru nebylo dosud zpracováno. Předmětem analýzy není právní řád České republiky, autorka skrze tuto práci nabízí na danou problematiku mezinárodní pohled.

¹ Tradičnější formulace tohoto principu je zásada „*nemo iudex in parte sua*“, představující princip přirozené spravedlnosti, který dokazuje, že nikdo nemůže soudit případ, jehož se sám účastní jako účastník (tj. má zákonná práva a povinnosti) – lze také nazývat „*nemo iudex in sua causa*“ nebo „*nemo debet esse iudex in propria causa*“.

V rámci první kapitoly představí základní rysy nestrannosti, nezávislosti a povinnosti rozhodce učinit prohlášení. Pojem, povinnosti a důvody, které mohou vést k pochybnostem o nezávislosti a nestrannosti rozhodce, budou předmětem přezkumu z pohledu práva na spravedlivý proces, stejně tak jako jednotlivé atributy prohlášení, tj. vhodná doba zveřejnění prohlášení, rozsah a důsledky jeho neučinění.

Druhá kapitola je zaměřena IBA Guidelines, soft law, využívané rozhodčí a laickou veřejností. Autorka se zaměří na otázku, zda jsou tyto pravidla právně závazná, co jednotlivé stupně závažnosti indikují a jak je vyhodnotit z pozice stran sporu i z pozice rozhodce v souvislosti s jeho možným střetem zájmů. Dále bude přezkoumáváno, zda tato stávající úprava poskytuje dostatečný právní rámec pro mezinárodní využitelnost.

Závěrečná kapitola bude věnována rozhodčím institucím a jejich mnohdy odlišným přístupům k povinnosti prohlášení rozhodce. Jmenovitě se bude jednat o International Chamber of Commerce, dále London Court of International Arbitration a American Arbitration Association. Dané arbitrážní instituce se dle průzkumu londýnské univerzity Queen Mary řadí mezi nejpreferovanější z pohledu stran sporu², a proto byly jako zástupci nejlepších mezinárodních rozhodčích institucí vybrány do této diplomové práce. V této části práce autorka poukáže na základní problémy spojené s rozdílnými postoji ve vztahu k povinnosti rozhodců učinit prohlášení o neexistenci střetu zájmů. V důsledku neshod a odmítavému stanovisku k unifikaci požadavků na rozhodce, narůstá nesourodost a diskontinuita judikatury týkající se povinnosti zveřejnění skutečností ohrožující rozhodcovu nestrannost a nezávislost.

V rámci celé diplomové práce bude autorka pracovat s judikaturou právních řádů, kde se rozhodčí řízení konalo.³ Lokalizace odpovídá zemím, kde mají zkoumaná rozhodčí instituce svá sídla, tj. Francie, UK a Spojené státy americké.

² 2018 *International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration* [online]. London: White & Case LLP and Queen Mary, University of London, 2018 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<http://www.arbitration.qmul.ac.uk/research/2018/>>.

³ V latinském originále: „*lex loci arbitri*“

1 Jednotlivé atributy prohlášení a následky jejich porušení

„Kvalita rozhodčího řízení stojí a padá s kvalitou rozhodců.“ (překlad autorky)⁴ U laické veřejnosti se lze setkat s názorem, že vztah rozhodce ke straně, která jej jmenovala do funkce, je nikoliv vztahem neutrálním, ale naopak je rozhodce považován za pomyslného právního zástupce té které strany v rozhodčím řízení.⁵ Naproti tomu právní řády a pravidla rozhodčích institucí stojí na pevných základech, a to, že rozhodce musí být nezávislý a nestranný ve vztahu ke všem stranám sporu. Pokud se tak nestane, následkem může dojít až ke zrušení rozhodčího nálezu.

V této kapitole se autorka zaměří na teoretický rámec prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů. Nejprve optikou práva na spravedlivý proces, respektive rozhodčího řízení, kdy nestrannost a nezávislost soudce, respektive rozhodce je esenciální. Dále se bude zabývat jednotlivými atributy samotného prohlášení, a to jak časovým aspektem učinění prohlášení (jak může ovlivnit průběh arbitrážního řízení), jeho rozsahem (které okolnosti by skutečně mohly vést k pochybnostem o rozhodcově nestrannosti a nezávislosti) a závěrem i následky neučinění takové prohlášení.

1.1 Prohlášení rozhodce jako jeden z atributů spravedlivého procesu

Jeden z nejdůležitějších elementů spravedlivého procesu, respektive rozhodčího řízení, je podmínka nestrannosti a nezávislosti rozhodce. „Nestrannost obecně znamená, že rozhodce není zaujatý z důvodu jakýchkoli předpojatých představ o problematice sporu anebo z jakéhokoli důvodu upřednostňovat jednu stranu před druhou. Nezávislost obecně znamená, že rozhodce nemá žádný finanční zájem na případu ani na jeho výsledku. Může to také znamenat, že rozhodce není závislý na jedné ze stran v podobě jakékoli výhody, jako je zaměstnání nebo doporučení klienta, že rozhodce nemá úzký obchodní nebo profesionální vztah s jednou ze stran.“ (překlad autorky)⁶ Podmínku nestrannosti a nezávislosti u každého rozhodce lze naplnit mimo jiné prostřednictvím prohlášení o neexistenci střetu zájmů, které rozhodce učiní. Ovšem povinnost nestrannosti a nezávislosti, zachování otevřené mysli a objektivní hodnocení předložených důkazů bez jakýchkoli předsudků nebo ve spojení se stranami sporu či vypovídajícími svědky, zůstává po celou dobu rozhodčího řízení. Nejvyšší soud v UK v rozhodnutí *Serafin v. Malkiewicz* vynesl rozsudek nad chováním jednoho ze soudců, když shledal, že soudce vůči žalobci choval

⁴ SANDERS, Pieter, *Quo Vadis Arbitration? – Sixty Years of Arbitration Practice*, The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 224 – „Quality of an arbitration stands or falls with the quality of the arbitrators.“

⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. Praha: ASPI, 2008, s. 168; také viz RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a nestrannost rozhodce*. Praha: C.H. Beck, 2018, s. 45 – 47

⁶ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 130 – „Impartiality generally means that arbitrator is not biased because of any preconceived notions about the issues, or any reason to favour one party over another. Independence generally means the arbitrator has no financial interest in the case or its outcome. It can also mean that the arbitrator is not dependent on one of the parties for any benefit, such as employment or client referral, and that the arbitrator does not have a close business or professional relationship with one of the parties.“

nepřátelství a hrubost, a tudíž jeho rozhodnutí v této věci nebylo založeno na základě objektivních závěrů.⁷

Pokud má rozhodce vážný střet zájmů s jednou stranou řízení, neměl by funkci přijmout. Přestože rozhodce nepovažuje možný konflikt za natolik závažný, musí jej oznámit stranám, případně orgánu oprávněnému ke jmenování rozhodců. Rozhodce musí zveřejnit všechny okolnosti, které by mohly vést strany řízení ke zpochybnění jeho nestrannosti a nezávislosti. Tato povinnost je uložena všemi mezinárodními rozhodčími pravidly i vnitrostátními právními předpisy⁸, a je považována za základní kámen povinnosti nestrannosti a nezávislosti rozhodce.

Procesní pravidla mezinárodní obchodní arbitráže důsledně ukládají povinnost učinění prohlášení rozhodce. Mezi příklady patří pravidla United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) v ustanovení čl. 9, pravidla International Chamber of Commerce (ICC) v ustanovení čl. 7, pravidla International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) v ustanovení čl. 6, pravidla American Arbitration Association (AAA) v ustanovení čl. 7, pravidla London Court of International Arbitration (LCIA) v ustanovení čl. 5, pravidla Italian Association for Arbitration (AIA) v ustanovení čl. 14, pravidla Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce (SCC) v ustanovení čl. 17, pravidla China International Economic and Trade Arbitration Commission (CIETAC) v ustanovení čl. 28 anebo pravidla Indian Council for Arbitration (ICA) ve svém čl. 24.⁹

Kromě toho, že prohlášení hraje zásadní roli při posuzování rozhodcovy nestrannosti a nezávislosti, pomáhá také zvýšit efektivitu rozhodčího procesu tím, že již na počátku, respektive před zahájením rozhodčího řízení, odstraní potenciální problémy s vybraným rozhodcem. V návaznosti na právo na spravedlivý proces tak prohlášení splňuje nejen požadavek na nestrannost a nezávislost soudce, respektive rozhodce, ale i požadavek hospodárnosti řízení. Hospodárnost lze spatřovat v nižších nákladech na řízení i v jeho kratší době trvání. Ačkoliv absolutní tvrzení týkající se nákladově nižší složky rozhodčího oproti soudnímu řízení nelze použít¹⁰, v případě, že je vznesena námitka na osobu rozhodce, náklady spojené s případnou volbou nového rozhodce exponenciálně rostou.¹¹ Prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů tedy působí jako prevence. Stejně tak v případě rychlosti řízení. Pokud rozhodce učiní své

⁷ Rozhodnutí The Supreme Court of the UK ze dne 3. června 2020, zn.: [2020] UKSC 23 ve věci Serafin v. Malkiewicz [online] [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.supremecourt.uk/cases/docs/uksc-2019-0156-judgment.pdf>>.

⁸ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice*. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 111–114

⁹ GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 579

¹⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. Praha: ASPI, 2008, s. 60

¹¹ Shodně RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a nestrannost rozhodce*. Praha: C.H. Beck, 2018, s. 21 – 23

prohlášení před začátkem řízení, předejde se možným průtahům a délka řízení se zefektivní na maximum.

Na jedné straně totiž pravidlo učinění prohlášení rozhodce poskytuje stranám příležitost, aby na počátku řízení zvážily možné střety zájmů, příp. je odstranily. Lze se tak vyhnout situaci, kdy strana, která prohraje, napadne vydaný rozhodčí nálezu, a to z důvodu vyvstalých skutečností. Pokud tedy rozhodce uvede v prohlášení veškeré potenciální konflikty a nebyla proti nim podána žádná námitka, strany později nemůžou napadnout rozhodčí nálezu na základě těchto zveřejněných informací. Na druhé straně, po vyhlášení rozhodčího nálezu poražená strana vždy považuje takové okolnosti za alarmující a více pochybné než na začátku řízení. Je vysoce nepravděpodobné, že by svou porážku přijala a nepožádala o zrušení rozhodčího nálezu. A i když některé z těchto pokusů mohou být zbytečné a ze strany soudu nakonec zamítnuty, promarněný čas a peníze touto záležitostí, bude ve výsledku prohrou pro obě strany sporu.

1.2 Časový aspekt prohlášení

Jelikož požadavek nestrannosti a nezávislosti zůstává aktuální v průběhu celého procesu, povinnost prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů je trvalá. Je nutné mít stále na paměti, že analýzu jednotlivých okolností je nutné činit před, ale i po celou dobu trvání rozhodčího řízení.¹² Rozhodce musí zůstat nestranný a nezávislý až do vyhlášení rozhodčího nálezu. „*Tuto povinnost má osoba, která být ustanovena rozhodcem stejně, jako rozhodce, který již byl ustanoven.*“¹³ Časový aspekt prohlášení je tedy klíčový a může mít vliv na standard pro zveřejňování.

V případě *Thomas Kinkade v. White* amerického federálního odvolacího soudu, lze zveřejnění prohlášení v pozdější fázi rozhodčího řízení dle právního zástupce odvolatele přirovnat k situaci „*probra-probra*“.¹⁴ Hlavní otázkou řízení bylo, že pět let po zahájení rozhodčího řízení, po ukončení všech slyšení, před vyhlášením rozhodčího nálezu, přijmul předsedající rozhodce, respektive advokátní kancelář pana Kowalského, dva nové významné případy od strany žalovaného (White), od jím jmenovaného rozhodce. Pan Kowalsky informoval strany o těchto nových finančních vazbách mezi jeho advokátní kanceláří a žalovaným. Kinkade, protistrana, podala žádost o diskvalifikaci pana Kowalského, nicméně byla ze strany AAA zamítnuta. AAA zamítla potřebu diskvalifikace, jelikož samotné prohlášení rozhodce se údajně považovalo za řešení nastalé situace. Dle odůvodnění AAA, protistrana mohla na základě prohlášení rozhodce učinit informovanou

¹² UNCITRAL Model Law, čl. 12 (1); také viz MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 131

¹³ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice*. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 113

¹⁴ Rozhodnutí United States Court of Appeals, Sixth Circuit ze dne 2. dubna 2013, zn.: 10-1634 ve věci *Thomas Kinkade Co. v. White* [online] [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <<https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca6/10-1634/10-1634-2013-04-02.html>>.

volbu o možném vznešení námitek. Na základě tohoto případu lze dojít k závěru, že samotné prohlášení může napravit veškeré potenciální křivdy, a to i před podobnými argumenty týkající se situace „*probra-probra*“, se kterými se strany potýkají, pokud rozhodce po svém jmenování odhalí významnou souvislost zavádající pochyby o jeho nestrannosti či nezávislosti.

Soud, ani komentátoři tohoto případu, neporozuměli logice, která stála za odmítnutím diskvalifikace předsedajícího rozhodce, jelikož existoval dostatek důkazů k prokázání, že „*rozumná osoba by musela dojít k závěru, že byl rozhodce předpojatý vůči jedné straně arbitráže*“, a že rozhodce měl nečisté záměry¹⁵, a proto následně rozhodčí nález zrušil. Šestý senát odvolacího soudu vysvětlil, že jakmile bylo prohlášení rozhodce učiněno, škoda byla v podstatě způsobena již v daném okamžiku, a to bez ohledu na výsledek. Totiž, pokud strana sporu na základě učiněného prohlášení vznesla námitku, vystavuje se riziku urážky neutrality rozhodce a zároveň, pokud nemá námitky, zdá se, že přehlíží či zcela omlouvá jasný střet zájmů. Je tedy zřejmé, že je v nejlepším zájmu jako pro rozhodce, tak pro strany sporu, aby bylo prohlášení učiněno co nejdříve.

1.3 Rozsah prohlášení

„*Skutečným problémem není existence povinnosti zveřejnění, ale určení toho, která fakta by měl potenciální rozhodce zveřejnit.*“ (překlad autorky)¹⁶ Je zřejmé, že platí zásada, že by měli zveřejňovat všechny okolnosti ovlivňující jejich nestrannost a nezávislost. Soudy však již zjistily, že provádění této zásady je dost obtížné.¹⁷ Je proto otázkou, zda může potenciálním rozhodcům poskytnout adekvátní vodítko.

1.3.1 Objektivní test a subjektivní test

Většina institucionálních pravidel stanovuje, že rozhodce musí zveřejnit jakékoliv okolnosti, které by mohly vést k důvodným pochybnostem o jeho nezávislosti.¹⁸ Síla působení okolností na rozhodce je následně podrobena dvěma testům – subjektivnímu a objektivnímu, jejichž podmínky musí být splněny kumulativně, aby bylo možné dojít k závěru, že rozhodce není eticky způsobilý k výkonu funkce. „*V tomto kontextu tedy existuje jemný rozdíl mezi objektivním testem, zda*

¹⁵ KRAMER, Liz. *Sixth Circuit Paints Vivid Picture of "Evident Partiality" Sufficient to Vacate Arbitration Award* [online]. Arbitration Nation, 4. dubna 2013 [cit. 10. února 2021]. Dostupné na <<https://www.arbitrationnation.com/sixth-circuit-paints-vivid-picture-of-evident-partiality-sufficient-to-vacate-arbitration-award/>>.

¹⁶ GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 580 – “The real problem is not the existence of a duty of disclose but determining which facts prospective arbitrators should disclose.”

¹⁷ GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 580

¹⁸ UNCITRAL Arbitration Rules, čl. 11; LCIA Arbitration Rules, čl. 5.3; AAA Arbitration Rules, čl. 7.1

by relevantní skutečnosti způsobovaly pochybnosti v mysli rozumné třetí osoby, a subjektivním testem, zda by mohly způsobit pochybnosti v mysli zúčastněných stran v konkrétním případě.“ (překlad autorky)¹⁹

Nejprve se tedy rozhodce, respektive analyzovaná situace podrobí subjektivnímu testu. Znamená to, že test provádí sám rozhodce na základě vlastního svědomí a uvádí všechny skutečnosti, které by mohly zavdat pochybnosti stranám sporu ohledně jeho spravedlivého rozhodnutí. Pracovní skupina pro IBA Guidelines v tomto ohledu „(...) (u)znává, že strany mají zájem na úplném informování o všech okolnostech, které mohou být podle jejich názoru relevantní.“ (překlad autorky)²⁰ Pokud má tedy rozhodce pochybnosti o své nestrannosti či nezávislosti, a to z jakýchkoliv důvodů, funkci by měl před svým jmenováním odmítnout, a pokud již řízení začalo, neměl by v něm pokračovat a rezignovat.

Soudy ve Spojených státech amerických posouvají vnímání subjektivního testu ještě dál – rozhodci dle nich musí zveřejnit jakýkoliv myslitelný vztah, a to bez ohledu na jeho povahu a rozsah. Soudy ve Spojených státech amerických poskytly stranám, nikoliv rozhodcům, právo rozhodovat o tom, co by mělo být zveřejněno. Americký odvolací soud vysvětlil: „(...) (n)elze tedy nechat na lišce, která je potenciálním rozhodcem, aby blúdala rozhodčí kurník a tajně identifikovala sama všechny „předchozí nebo současné vztahy“, a pak stejně tajně rozhodovala, které jsou hodné zveřejnění a které ne. Naopak, vyhnout se zaujatosti při výběru rozhodce lze dosáhnout pouze tehdy, pokud potenciální rozhodce při plnění své povinnosti zveřejnit objektivně vyvrhne absolutně každou myslitelnou skutečnost předchozích nebo současných vztahů se stranami nebo právními zástupci, bez ohledu na to, jak nejasné nebo vzdálené by se mu mohly zdát. Musí stranám ponechat hodnotový úsudek, který (pokud existuje) z těchto plně zveřejněných skutečností představuje základ pro odmítnutí potenciálního rozhodce pro zaujatost nebo zdání zaujatosti.“ (překlad autorky)²¹

Aby byl rozhodce uznán nezpůsobilým k výkonu své funkce, je nutné projít i objektivním testem. Objektivní test vyžaduje, aby předmětné okolnosti, vyvstálé na základě subjektivního testu, zavdaly nebo by mohly oprávněně zavdat pochybnosti každé rozumné třetí osobě o jeho nestrannosti a nezávislosti. Jako takové musejí existovat před jeho jmenováním anebo vyvstat

¹⁹ REDFERN, Alan, HUNTER, Martin. *Law and Practice of International Commercial Arbitration*. Londýn: Sweet & Maxwell, 2003. s. 204 – „There is thus a subtle difference, in this context, between the objective test to whether the relevant facts would cause doubt in the mind of a reasonable third party, and the subjective test as to whether they might cause doubt in the mind of the parties involved in the specific case in question.“

²⁰ IBA Guidelines, Explanation to General Standard 3 – „(...) (r)ecognizes that the parties have an interest in being fully informed about any circumstances that may be relevant in their view.“

²¹ Rozhodnutí United States Court of Appeals, Fifth Circuit ze dne 18. ledna 2007, zn.: 04-11432 ve věci Positive Software Solutions Inc. v. New Century Mortgage Corporation [online] [cit. 3. února 2021]. Dostupné na <<https://caselaw.findlaw.com/us-5th-circuit/1400052.html>>. – „(...) (i)t cannot therefore be left to the fox, who is the potential arbitrator, to guard the arbitration henhouse, secretly identifying to himself alone all “prior or present relationships,” then just as secretly deciding which are worthy of disclosure and which are not. On the contrary, avoidance of partiality in the selection of the arbitrator can be achieved only if, in discharging his duty of disclosure, the potential arbitrator objectively disgorges absolutely every conceivable fact of prior or present relationships with parties or counsel, regardless of how tenuous or remote they might seem to him. He must leave to the parties the value judgment as to which (if any) among those fully disclosed facts constitutes a basis for rejecting the potential arbitrator for bias or the appearance of bias.“

po přijetí funkce, případně v průběhu řízení.²² Hlavním uživatelem objektivního testu je UNICTRAL Model Law.²³ Tento test se využívá v zemích, které zákonem následně přijaly modelový zákon UNICTRAL Model Law, a to zejména Kanada, Tunisko²⁴, Německo²⁵ či ve Spojených státech amerických Kalifornie²⁶ a Texas²⁷.

Závěrem, existují i testy, které lze jen těžko označit pouze jako „objektivní test“ anebo „subjektivní test“, a to jmenovitě u testů uplatňovaných ve Francii, v UK a do určité míry i ve Švédsku²⁸. Pracovní skupina pro IBA Guidelines analyzovala situaci ve Francii, kdy je v rámci arbitrážního řízení od rozhodců vyžadováno zveřejnění jakýchkoli skutečností, a to za předpokladu, že příslušné skutečnosti nejsou všeobecně známy a vzbuzují důvodné pochybnosti o jeho nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Povinnost prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů je tak omezena zákonným seznamem důvodů, které zavádají pochybnost o jeho čestné funkci. Podle anglické judikatury pak pracovní skupina pro IBA Guidelines dovodila, že by rozhodce měl zveřejnit veškeré skutečnosti, které by mohly vést ke skutečnému nebezpečí zaujatosti.²⁹ Ve věci *Magill v. Porter* přijala anglická Sněmovna lordů závěr, že „(v)elmi často bude vhodné zkoumat, zda soudce věděl o skutečnosti, která se jeví, že podryla jeho nestrannost, protože pokud se prokáže, že o ní nevěděl, nebezpečí ovlivnění jeho úsudku je vyloučené a zdání možné zaujatosti je rozptýleno.“ (překlad autorky)³⁰ To, s ohledem na rozhodce, přesahuje čistě objektivní požadavek na zveřejnění a blíží se spíše k modelu subjektivního testu.

1.3.2 Kategorizace okolností

Ačkoliv subjektivní a objektivní test dává uživateli jisté vodítko, jak třídit hrozby zavádající pochybnosti o čestnosti funkce rozhodce, je těžké tyto kategorie přesně definovat. Proto teorie nabízí mnoho variabilních přístupů.

²² SVATOŠ, Martin. Nestrannost a nezávislost rozhodců. Od konfliktu zájmu k přátelství na sociální síti. *Právní rádce*, 2012, č. 6, s. 34 – 37

²³ REDFERN, Alan, HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 269; také viz IBA Guidelines, Explanation to General Standard 3

²⁴ GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 578 – 579

²⁵ German Arbitration Act, čl. 1036 (1)

²⁶ California Code of Civil Procedure, čl. 1297.121

²⁷ Texas Constitution and Statutes, Civil Practice and Remedies Code, čl. 172.101 – 172.106

²⁸ Swedish Arbitration Act, čl. 9

²⁹ WIJNEN, Otto L O de Witt, VOSER, Nathalie, RAO, Neomi. Background Information on the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration. *Business Law International*, 2004, roč. 5, č. 3, s. 433 – 458

³⁰ Rozhodnutí House of Lords ze dne 13. prosince 2001, zn.: [2001] UKHL 67 ve věci *Magill v. Porter* [online] [cit. 28. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKHL/2001/67.html>>. – „(i)t will very often be appropriate to enquire whether the judge knew of the matter relied on as appearing to undermine his impartiality, because if it is shown that he did not know of it the danger of its having influenced his judgment is eliminated and the appearance of possible bias is dispelled.“

Profesor Park rozděluje okolnosti, které by mohly vést k důvodným pochybnostem o nestrannosti a nezávislosti rozhodce do dvou kategorií. Nedostatek nestrannosti a nezávislosti se dle něho odvíjí od takzvaných potenciálně problematických vztahů rozhodce s jednou ze stran sporu či právním zástupcem té které strany a také od předsudků. Problematické vztahy mají často původ ve vazbách z různých finančních jednání (jako jsou obchodní transakce a investice), vazbách sentimentálního charakteru (včetně přátelství a rodinných konexí) a vazbách specifických pro určitou skupinu (například sdílení stejné národnosti, profesní nebo sociální příslušnosti).³¹ I když neexistuje žádný zvláštní vztah nebo finanční vazba s některou ze stran rozhodčího řízení, vyvstane často druhá kategorie obav, a to, když rozhodce v minulosti zaujal anebo dlouhodobě zastává postoj k určité problematice. Rozhodce mohl napsat vědecký článek nebo přednést projev, kterým zaujal pevné stanovisko k jinak otevřeným právním otázkám, které jsou ve sporu ústřední a kontroverzní.

Dělení Parka vykazují určité známky podobnosti s IBA Rules of Ethics³², předchůdce IBA Guidelines. Podle tohoto zdroje lze následující subsumovat pod okolnosti vyvolávající oprávněné pochybnosti o nestrannosti nebo nezávislosti rozhodce:

- podstatný zájem na výsledku sporu;
- již zaujatý postoj ze sporu;
- aktuální přímé nebo nepřímé (tj. prostřednictvím člena rodiny, firmy nebo partnera) obchodní vztahy se stranou nebo potenciálně důležitým svědkem;
- předcházející obchodní vztahy takového rozsahu nebo povahy, které by mohly ovlivnit rozhodnutí rozhodce; a
- trvalé nebo podstatné sociální nebo profesní vztahy se stranou nebo potenciálně důležitým svědkem.

Rozšiřující, respektive detailnější kategorizaci výše uvedených pak nabízí Luttrell v knize „*Bias challenge in International Arbitration: The need for a real danger test*“, kde shrnuje okolnosti, které mohou způsobit nedostatek nestrannosti a nezávislosti. Jedná se o rozhodcovy předem dané preference k výsledku sporu či k jedné ze stran. Preference výsledku je ekvivalentní k „*před-rozsudku*“ a preference strany se může projevit ve sklonu rozhodce protěžování té které strany, popřípadě rozhodování v její prospěch.³³ Luttrell klasifikoval vztahy, které dále podněcují vzniknuvší preference vůči stranám na základě:

³¹ PARK, William. Rectitude in International Arbitration. *Arbitration International*, 2011, roč. 27, č. 3, s. 473 – 475

³² IBA Rule of Ethics, čl. 3.1.

³³ LUTTRELL, Sam. *Bias challenge in International Arbitration: The need for a real danger test*. The Netherlands: Kluwer Law International, 2009, s. 18

- charakteristiky strany, mezi které patří státní příslušnost nebo bydliště, rasa a politické přesvědčení;
- známosti dané strany s rozhodcem, zahrnující odborné, obchodní a sociální vazby.

Luttrell sám zdůrazňuje, že k těmto okolnostem přistupuje již jako k důvodům zakládající oprávněné námitky k diskvalifikaci rozhodce. Naproti tomu tato diplomová práce přistupuje k okolnostem jako k těm, který by měly být v rámci prohlášení rozhodce zveřejněny na začátku řízení – ve fázi, kdy je zapotřebí klást vyšší důkladnosti, důraznosti, pečlivosti a vnímavosti pro zajištění budoucí integrity celého rozhodčího řízení. V tomto ohledu jsou IBA Guidelines, o kterých bude pojednáno v následujících kapitolách, přílehavější než výše uvedené.

Závěrem, je třeba mít na paměti, že každý vztah je komplikovaný a mělo by se k němu přistupovat komplexně. V praxi není dělení vždy tak přímočaré jako při teoretické kategorizaci nebo výčtu. Nicméně jednotlivci by měli odmítnout jmenování, pokud mají pochybnosti o své schopnosti být nestranní nebo nezávislí, anebo pokud existují skutečnosti, ať už z jakékoliv výše uvedené kategorie, které vzbuzují důvodné obavy.

1.3.3 Zohlednění éry sociálních sítí

Standardy prohlášení rozhodce o neexistenci střetů zájmů se v průběhu let vyvíjejí a zdokonalují, nicméně dosud nezohlednily nesčetné množství potenciálních problémů vyplývajících z internetu a sociálních sítí. Internet hraje v dnešní době a v našich životech stále důležitější roli. Je pravděpodobné, že se brzy objeví případy, které se týkají internetové aktivity rozhodce a otázky jeho zveřejnění. „*Připojení k internetu, webové stránky sociálních a profesionálních sítí a systémy správy skupinových e-mailů umožňují rozhodcům komunikovat online, účastnit se aktivit a rozvíjet sociální a profesionální vztahy online. Jak se na tyto online aktivity, komunikace a vztahy aplikují na povinnost rozhodce týkající se zveřejňování informací?*“ (překlad autorky)³⁴ V současné době neexistuje žádná judikatura ani ucelená pravidla, která by na tuto otázku odpovídaly. Dokud nebude existovat, rozhodci budou okázáni na případy jako *Karlseng v. Cooke*³⁵ a *Luce, Forward, Hamilton & Scripps, LLP v. Koch*³⁶. V kauze *Kalseng v. Cooke* soud zrušil rozhodčí nález po zjištění, že existuje úzký vztah mezi rozhodcem a právním zástupcem jedné ze stran sporu. Rozhodce se s tímto právníkem setkal na soudě, když byl rozhodce

³⁴ GLICK, Ruth V., STIPANOWICH, Laura J. Arbitrator Disclosure in Internet Age: Some Guidance Concerning the Obligation to Disclose Internet Activity and Online Relationship. *Dispute Resolution Journal*, 2012, roč. 67, č. 1, s. 22 – 29 – “Internet connectivity, social and professional media Web sites, and group e-mail management systems allow arbitrators to communicate online, participate in activities, and develop social and professional relationships online. How do arbitrator disclosure obligations apply to these online activities, communications, and relationships?”

³⁵ Rozhodnutí Court of Appeals of Texas, Fifth District, Dallas ze dne 15. dubna 2014, zn.: 05-12-01695-CV ve věci *Karlseng v. Cooke* [online] [cit. 28. února 2021]. Dostupné na <<https://cases.justia.com/texas/fifth-court-of-appeals/2014-05-12-01695-cv.pdf?ts=1397644619>>.

³⁶ Rozhodnutí Court of Appeal of California, Fourth District, Division One ze dne 30. dubna 2008, zn.: D049788 ve věci *Luce, Forward, Hamilton, & Scripps v. Koch* [online] [cit. 1. března 2021]. Dostupné na <<https://casetext.com/case/luce-forward-hamilton-scripps-v-koch>>.

ještě soudcem. Později se z nich stali přátelé, což odhalily fotografie z četných společných výletů a sportovních akcí s celými jejich rodinami, soukromé večírky, stejně tak jako dárky, které si v průběhu let vyměňovali. Přestože bylo tvrzeno, že zveřejnění je požadováno pouze v případě, že vztah obsahuje podstatný obchodní nebo finanční aspekt, a že samotné sociální vztahy jsou nedostatečné k diskvalifikaci rozhodce, soud tento argument odmítl a rovněž dospěl k závěru, že rozsah vztahu mezi rozhodcem a právním zástupcem byl příliš podstatný na to, aby byl ignorován.

Jak bylo představeno v případě *Kalseng v. Cooke*, běžné přátelství by mělo být zahrnuto do rozhodcova prohlášení, ale co například přátelství prostřednictvím Facebooku, Twitteru nebo jakémkoli jiné sociální platformy. Na internetu se člověk může spřátelit s tisíci lidmi bez toho, aniž by o sobě cokoliv věděli.³⁷ Takovým příkladem může být případ *Tecso v. Neoelectra Group*, kde byl předseda tribunálu přítelem žalovaného na Facebooku. Francouzský odvolací soud rozhodl, že tato skutečnost však neměla žádný vliv na nestrannost nebo nezávislost rozhodce.³⁸ Kromě toho rozhodce může být i slavným spisovatelem pohybující se v akademické prostředí, kde je téměř nevyhnutelná výměna názorů a postojů s jinými odborníky, kteří se mohou stát potenciálními právními zástupci protistrany.

Bude zajímavé sledovat, jak budou soudy v době připojení k internetu řešit informační povinnost rozhodců, a zda bude existovat jistá tolerance vůči pokusům o zrušení rozhodčího nálezu na základě aktivního vyhledávání informací o rozhodcích stranou, která spor prohrála a snaží se teď zvrátit výsledek rozhodčího řízení skrze možný střet zájmů.

Závěrem, internet je mocným hybatelem, pokud jde o zveřejňování skutečností o rozhodcích. Rozhodci by měli sledovat, co je o nich na internetu k dispozici a kontrolovat informace, které oni sami zveřejňují, zejména pak na sociálních sítích. Dle průzkumu londýnské univerzity Queen Mary, 70 % respondentů odpovědělo, že mezi nejpoužívanější zdroje informací k tomu, aby mohli rozhodnout o volbě rozhodce, patří mimo jiné veřejně dostupné informace.³⁹

1.4 Procesní následky neučinění prohlášení

Důsledky neposkytnutí, respektive neučinění prohlášení by měly být měřeny stejnými standardy jako ostatní tvrzení o možné zaujatosti rozhodce vůči jedné straně sporu. Pokud strana

³⁷ GLICK, Ruth V., STIPANOWICH, Laura J. Arbitrator Disclosure in Internet Age: Some Guidance Concerning the Obligation to Disclose Internet Activity and Online Relationship. *Dispute Resolution Journal*, 2012, roč. 67, č. 1, s. 22 – 29

³⁸ Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile première ze dne 10. října 2012, zn.: 11-20.299 ve věci *Tecso v. Neoelectra Group* [online] [cit. 19. února 2021]. Dostupné na <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000026486118/>.

³⁹ 2018 *International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration* [online]. London: White & Case LLP and Queen Mary, University of London, 2018 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <http://www.arbitration.qmul.ac.uk/research/2018/>.

po jmenování rozhodce zjistí, že nesplňuje etické podmínky pro výkon funkce, zejména není nestranný a nezávislý, může jej napadnout a vznést námitku.⁴⁰ Dle UNCITRAL Arbitration Rules, námitka musí být vznesena stranou, která zpochybňuje nestrannost a nezávislost rozhodce do 15 dnů od okamžiku, kdy se tato strana dozví o okolnostech, které vzbuzují pochybnosti o kvalitě rozhodce.⁴¹ Výzva se předkládá rozhodčímu orgánu nebo orgánu oprávněnému ke jmenování rozhodců, který je na základě rozhodčí smlouvy nebo příslušných pravidel rozhodčí instituce řádně oprávněn rozhodovat v dané věci. Strany se v praxi zřídka uchylují k řešení prostřednictvím soudu, protože téměř všechna současná pravidla rozhodčího řízení ustanovují odvolací řízení. Zásah soudního aparátu se stanoví spíše subsidiárně.⁴² „Zároveň, stát nemůže ponechat rozhodčí řízení zcela mimo soustavu kontrolních mechanismů. Nezákonost a svévole v postupu rozhodců, proti níž by neexistovala v rámci právního řádu procesní obrana, by ve svých důsledcích vedla k porušení základních ústavních práv na poskytnutí soudní ochrany.“⁴³

Přístup soudů k námitkám zaujatosti rozhodce se může lišit podle povahy důvodů napadení.⁴⁴ V zemích, kde právní úprava umožňuje vznést námitku, pokud existuje důvodné podezření anebo se zdá, že rozhodce není dostatečně nestranný a nezávislý a sám neučiní prohlášení, tím vytváří dojem zaujatosti a diskvalifikuje se. Ve Spojených státech amerických, kde mají soudci tendenci detailně analyzovat osobní i pracovní život rozhodce⁴⁵, byla oprávněně zjištěna jeho zaujatost, a to na základě neučinění prohlášení rozhodce o tom, že rozhodce v době, kdy byl soudcem, byl veřejně odsouzen Kalifornským nejvyšším soudem za pohrdání jeho zaměstnankyň a kolegů na základě jejich fyzických vlastností, sexuality a etnického původu.⁴⁶

V rámci jiných právních řádů je faktické neučinění prohlášení posuzováno kumulativně spolu nezveřejněnými skutečnostmi. Například v případě *AT&T Corporation v. Saudi Cable*, anglický odvolací soud rozhodl, že nezveřejnění skutečností, které by mohly ovlivnit proces jmenování

⁴⁰ UNCITRAL Arbitration Rules, čl. 12

⁴¹ UNCITRAL Arbitration Rules, čl. 13

⁴² GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 586

⁴³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. Praha: ASPI, 2008, s. 298

⁴⁴ GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 586

⁴⁵ CHOVANCOVÁ, Katarína. *Independence and Impartiality of International Arbitrators* [online]. Paneurouni.cz, 2013, [cit. 5. února 2021]. Dostupné na <<http://pdfpills.com/p/paneurouni.cz1.html>>.

⁴⁶ Rozhodnutí Supreme Court of California ze dne 14. října 2008, zn.: S165906 ve věci *Haworth v. Superior Court of California* [online] [cit. 7. února 2021]. Dostupné na <https://www.courts.ca.gov/documents/S165906_2_petitioners_opening_brief_on_the_merits.pdf>; také viz Rozhodnutí Court of Appeal of California, Second District, Division Two ze dne 15. září 1993, zn.: B073890 ve věci *Kaiser Foundation Hospitals, Inc. v. Superior Court of Los Angeles County* [online] [cit. 7. února 2021]. Dostupné na <<https://law.justia.com/cases/california/court-of-appeal/4th/19/513.html>>.

potenciálních rozhodců do funkce, nestačí k tomu, aby vedly ke skutečnému nebezpečí zaujatosti. V důsledku toho nevedlo neúčinné prohlášení k sankci.⁴⁷

V případě, že důvody pro vznesení námitky o možném střetu zájmů rozhodce nevznikly, popřípadě nevyvstaly do vyhlášení rozhodčího nálezu anebo byly ze strany orgánu oprávněnému k rozhodování o námitkách zamítnuty, může strana žádat o nápravu prostřednictvím zrušení rozhodčího nálezu.⁴⁸ Strana, která si nebyla vědoma vazeb mezi rozhodcem a druhou stranou, respektive nebylo o této skutečnosti učiněno prohlášení, může namítnout neplatnost rozhodčí smlouvy pro omyl, pokud jde o věcné kvality rozhodce, tedy v důsledku toho je rozhodčí nález neplatný na základě neplatného souhlasu s rozhodčí smlouvou. Takový přístup poprvé podpořil francouzský odvolací soud ve svém rozhodnutí *Ury v. Galeries Lafayette*.⁴⁹ Pokud žadatel prokáže chybný souhlas, je to nepochybně nejlepší důvod pro napadení rozhodčího nálezu.⁵⁰

A konečně, vydání rozhodčího nálezu rozhodcem, u kterého se prokáže, že byl zaujatý vůči jedné ze stran sporu nebo, může představovat porušení mezinárodního veřejného pořádku.⁵¹ Jednalo by se samozřejmě o otázku procedurálního veřejného pořádku, protože právo strany na spravedlivý proces by bylo nepříznivě ovlivněno vztahem mezi rozhodcem a druhou stranou sporu. „*Rovněž zásada rovného zacházení se stranami, která je v souvislosti s jmenováním rozhodců považována za záležitost veřejného pořádku, znamená, že každý rozhodce by měl být stejně nezávislý na všech stranách.*“ (překlad autorky)⁵²

Závěrem, následek nezveřejnění prohlášení či pouhé částečné prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů bude záviset na jednotlivých ustanovení procesních pravidel, které si strany zvolily, a to společně s okolnostmi a fakty daného případu. Výsledkem může být úspěšné či neúspěšné vznesení námitky na osobu rozhodce, stejně tak zrušení rozhodčího nálezu.

⁴⁷ Rozhodnutí Court of Appeal ze dne 15. května 2000, zn.: [2000] EWCA Civ 154 ve věci *AT&T Corporation v. Saudi Cable* [online] [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2000/154.html>>.

⁴⁸ UNCITRAL Model Law, čl. 34

⁴⁹ Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile deuxième ze dne 13. dubna 1972, zn.: 70-12.774 ve věci *Consorts Ury v. Galeries Lafayette* [online] [cit. 20. února 2021]. Dostupné na <<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000006986725/>>.

⁵⁰ GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 587

⁵¹ Například ve Francii dle French Code of Civil Procedure, čl. 1502 (5)

⁵² GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, s. 588 - „Likewise, the principle of equal treatment of the parties, which in the context of the appointment of arbitrators has been held to be a matter of public policy, means that each arbitrator should be equally independent of all of the parties.“

2 IBA Guidelines

S některými problémy vyvstávající z prohlášení rozhodce se snažila vypořádat IBA, jejíž pracovní skupina 19 zkušených odborníků z rozdílných jurisdikcí vytvořila IBA Guidelines zavádějící nejlepší mezinárodní praxi, pokud jde o nestrannost a nezávislost rozhodců. Cílem bylo vyvinout užitečné a praktické standardy či doporučení k etickému chování rozhodců a představit konkrétní případy jejich aplikace.⁵³

IBA Guidelines jsou rozděleny do dvou částí. První část představuje sedm základních standardů, respektive obecných norem týkajících se nestrannosti, nezávislosti a zveřejňování oznámení o možných střetech zájmů právě ve vztahu k dané nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Standard č. 1 pojednává o základní tezi, a to, že každý rozhodce musí být a musí zůstat v rámci rozhodčího řízení nestranný a nezávislý. Standard č. 2 nesoucí název „*Střet zájmů*“ poté stanovuje pravidla, zda ten který střet vyžaduje rozhodcovu odmítnutí funkce. Je zde zajímavé upozornit na to, že pod tímto standardem se ukrývá subjektivní i objektivní test, jak o nich bylo pojednáno výše v kapitole 1.3.1. Subjektivní test jasně definuje, že rozhodce musí odmítnout jmenování, pokud má pochybnosti o své nestrannosti nebo nezávislosti.⁵⁴ Oproti tomu v objektivní testu, rozhodce musí odmítnout jmenování, pokud by rozumná osoba měla oprávněné pochybnosti o nestrannosti a nezávislosti rozhodce.⁵⁵ Objektivní standard diskvalifikace rozhodce tedy vyžaduje více než pouhou možnost, že dané okolnosti by mohly vyvolat pochybnosti o nestrannosti a nezávislosti – musí být oprávněné.⁵⁶ Oprávněné pochybnosti jsou ty, které by přesvědčily rozumnou třetí stranu, že rozhodce by mohl učinit rozhodnutí na základě jiných faktorů či vlivů, než je skutková podstata případu.⁵⁷

Ačkoliv jsou ve Standardu č. 2 uvedeny oba testy, test ve Standardu č. 3 je čistě subjektivní. Rozhodce musí učinit prohlášení ohledně okolností, které „*v očích stran sporu*“ vytvářejí pochyby o jeho nestrannosti a nezávislosti.⁵⁸ Rozhodce se musí pokusit vtělit do pocitů stran a určit, jaké okolnosti mohou způsobit, že strany budou mít pochybnosti o jeho nestrannosti a nezávislosti. Standard č. 3 tedy pro rozhodce představuje velmi široký záběr okolností, který by měl zahrnout do svého prohlášení, a to i proto, že není požadováno, aby se jednalo o „*oprávněné*“ vyvolané pochybnosti.

⁵³ WIJNEN, Otto L O de Witt, VOSER, Nathalie, RAO, Neomi. Background Information on the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration. *Business Law International*, 2004, roč. 5, č. 3, s. 433 – 458

⁵⁴ IBA Guidelines, Explanation to General Standard 2 (a)

⁵⁵ IBA Guidelines, General Standard 2 (b)

⁵⁶ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 132

⁵⁷ IBA Guidelines, General Standard 2 (c)

⁵⁸ IBA Guidelines, General Standard 3

Následující Standard č. 4 řeší upuštění od možnosti vznést námitku ze pozice strany sporu ohledně potenciálního střetu zájmů rozhodce, a to do 30 dnů od rozhodcova prohlášení. „*Tato lhůta by měla běžet ode dne, kdy se strana dozví o příslušných skutečnostech nebo okolnostech, mimo jiné prostřednictvím prohlášení.*“ (překlad autorky)⁵⁹ Dle Standardu č. 5 se rozsah, respektive aplikovatelnost těchto pravidel uplatní i na předsedy tribunálů, samostatných rozhodců i spolu-rozhodců.⁶⁰ Standard č. 6 bere v potaz fakt, že rozhodce kromě uvedené funkce může působit i rámci advokátní praxe. Rozhodce tak nese zároveň „*totožnost*“ advokátní kanceláře, v níž působí. Nicméně při posuzování závažnosti skutečností nebo okolností, na základě kterých, by mohl existovat potenciální střet zájmů, je třeba vzít v úvahu význam jeho aktivní činnosti v dané advokátní kanceláři, rozsah a zaměření advokátní kanceláře. Je tedy třeba posuzovat vztah rozhodce s advokátní kanceláří v každém jednotlivém případě.⁶¹ Poslední, Standard č. 7 zohledňuje vzájemné povinnosti stran a rozhodců. Strana by měla informovat rozhodčí tribunál o jakémkoli přímém či nepřímém vztahu mezi rozhodcem a stranou sporu anebo mezi rozhodcem a jakoukoli jinou osobou či subjektem, který má přímý ekonomický zájem na výsledku rozhodčího řízení.⁶² Zároveň, „*(z)a účelem splnění své povinnosti prohlášení podle IBA Guidelines, jsou rozhodci povinni prošetřit veškeré relevantní informace, které mají v dané situaci k dispozici.*“ (překlad autorky)⁶³

Druhá část IBA Guidelines je zaměřena na samotnou praxi těchto Standardů. Poskytuje demonstrativní výčet situací, které mohou v závislosti na skutečnostech každého případu vést k oprávněným pochybnostem o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Pracovní skupina pro IBA Guidelines rozdělila tyto situace do tří seznamů: červený, oranžový a zelený.⁶⁴ Barvy jednotlivých seznamů indikují závažnost jednotlivých situací.

Červený seznam popisuje situace, které vedou k oprávněným pochybnostem o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Některé jsou striktní (například finanční zájem na výsledku sporu), jiné (například vztah s právním zástupcem jedné ze stran sporu) naopak mohou být po vzájemné dohodě stran akceptovány. Oranžový seznam zahrnuje scénáře (například v minulosti poskytované právní služby pro jednu stranu sporu), které strany považují za přijatelné, pokud po včasné zveřejnění v prohlášení rozhodce nebudou vzneseny žádné námitky. A konečně zelený seznam vyjmenovává případy (například členství ve stejné profesní organizaci), které nevyžadují žádné

⁵⁹ IBA Guidelines, Explanation to General Standard 4 (a) – „This time limit should run from the date on which the party learns of the relevant facts or circumstances, including through the disclosure process.“

⁶⁰ IBA Guidelines, General Standard 5

⁶¹ IBA Guidelines, General Standard 6

⁶² IBA Guidelines, General Standard 7

⁶³ IBA Guidelines, Explanation to General Standard 7 (d) – „(i)n order to satisfy their duty of disclosure under the Guidelines, arbitrators are required to investigate any relevant information that is reasonably available to them.“

⁶⁴ V anglickém originále: Red, Orange and Green List

zveřejnění.⁶⁵ O každém z těchto seznamů bude autorka detailněji pojednávat v následujících kapitolách.

2.1 Aplikovatelnost

Před analýzou jednotlivých seznamů IBA Guidelines, autorka považuje za důležité zastavit se u aplikovatelnosti, respektive právní závaznosti těchto pravidel. Ačkoliv pracovní skupině pro IBA Guidelines nelze odepřít uznání za vytvoření konceptu řešení tématu, kterému se mimo jiné věnuje tato diplomová práce, vyvstává stále otázka, zda jsou IBA Guidelines natolik přesvědčivé a poskytují komplexní praxi, aby je soudy a rozhodčí instituce skutečně efektivně aplikovaly.

Nedávné průzkumy naznačují, že ze strany odborné veřejnosti, jsou IBA Guidelines obecně přijaty. Průzkum Kluwer Arbitration z roku 2014 zjistil, že IBA Guidelines představují druhý nejčastěji využívaný soft law nástroj, přičemž 44,4 % respondentů uvedlo, že jej používají pravidelně. IBA Guidelines byly zvláště dobře přijaty v Severní Americe, kde 71,4 % respondentů uvedlo, že je používají pravidelně.⁶⁶ Nicméně rozhodčí instituce mají tendenci nahlížet na IBA Guidelines s určitým agnosticem. Například ICC podnítila nejrozsáhlejší diskusi o IBA Guidelines, když uvedla, že pokud je proti volbě rozhodce nebo jeho osobě vznesena námitka, jakýkoli odkaz na ustanovení IBA Guidelines nezavazuje a neznamená to, že se jimi soud bude řídit.⁶⁷ I když ICC tvrdila, že IBA Guidelines neaplikuje, odkaz na jejich aplikaci v přibližně 57 % případů mluví o opaku.⁶⁸ To dokazují i statistiky ICC, kdy z 187 výzev ohledně nestrannosti a nezávislosti rozhodce bylo ve 106 případech zmíněno alespoň jedno ustanovení IBA Guidelines.⁶⁹ Četnost odkazů na IBA Guidelines v případech ICC byla dostatečná k tomu, aby přesvědčily vrchní anglický soud případě *Sierra Fishing Company & Ors. v. Farran & Ors.*, že IBA

⁶⁵ PARK, William. Rectitude in International Arbitration. *Arbitration International*, 2011, roč. 27, č. 3, s. 519

⁶⁶ MEREMINSKAYA, Elina. *Results of the Survey on the Use of Soft Law Instruments in International Arbitration* [online]. Kluwer Arbitration Blog, 6. června 2014, [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2014/06/06/results-of-the-survey-on-the-use-of-soft-law-instruments-in-international-arbitration/?_ga=2.246336388.1604187154.1612544248-311623526.1582553033>.

⁶⁷ FRY, Jason, GREENBERG, Simon. Appendix: References to the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration When Deciding on Arbitrator Independence in ICC Cases. *ICC International Court Of Arbitration Bulletin*, 2009, roč. 20, č. 2, s. 33

⁶⁸ MOSES, Margaret. *The Role of the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in Arbitrator Challenges*. [online]. Kluwer Arbitration Blog, 23. listopadu 2017, [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <<http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2017/11/23/role-iba-guidelines-conflicts-interest-arbitrator-challenges/>>.

⁶⁹ MOSES, Margaret. *The Role of the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in Arbitrator Challenges*. [online]. Kluwer Arbitration Blog, 23. listopadu 2017, [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <<http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2017/11/23/role-iba-guidelines-conflicts-interest-arbitrator-challenges/>>.

Guidelines jsou v mezinárodní praxi přijímány, a proto je třeba je zohlednit při rozhodování.⁷⁰ Také v případě *W Ltd v. M SDN BHD* byly IBA Guidelines brány v potaz, když byla zamítnuta námitka proti vykonatelnosti rozhodčího nálezu, a to na základě údajného střetu zájmů rozhodce. Samotný soud ve svém odůvodnění uvedl: „*IBA Guidelines z roku 2014 představují významný příspěvek v oblasti mezinárodního rozhodčího řízení. Jejich cíl, pomoci při hodnocení nestrannosti a nezávislosti, je třeba pochválit.*“ (překlad autorky)⁷¹

Pozornost, kterou soudy ve svých případech věnovaly IBA Guidelines, svědčí o jejich postavení, kterého už na poli rozhodčího řízení dosáhly. I přesto se pracovní skupina pro IBA Guidelines rozhodla nenavrhnout modelovou doložku, kterou by strany mohly použít k začlenění IBA Guidelines do rozhodčí smlouvy.⁷² Dle jejího vyjádření, je cílem IBA Guidelines nalézt v komunitě mezinárodní obchodní arbitráže široké přijetí – pomáhat stranám, odborníkům, rozhodcům, institucím i soudům při jejich rozhodovacím procesu, a to ve velmi důležitých otázkách jako je nestrannost a nezávislost rozhodců, jejich povinnost učinit prohlášení, i v případně vzniknuvších námitkách na osobu rozhodce v této souvislosti.⁷³

Závěrem, průzkumy, stejně tak jako oba výše zmíněné případy potvrzují, že IBA Guidelines jsou v mezinárodní prostředí brány v potaz, a to bez ohledu na to, zda jsou považovány za dispozitivní. I když zatím nelze hovořit o jednotné aplikaci, existence IBA Guidelines jako určitého konceptu, na jehož základě lze testovat rozhodcovy potenciální střety zájmů, podporuje promyšlený dialog o tom, jak nejlépe, funkčně a prakticky zajistit jeho nestrannost a nezávislost v průběhu rozhodčího řízení.

2.2 Zelený seznam

Zelený seznam IBA Guidelines obsahuje příklady situací, o nichž se pracovní skupina pro IBA Guidelines domnívá, že by nevznosly otázky nestrannosti a nezávislosti rozhodce, a proto by nevyžadovaly zveřejnění v rámci jeho prohlášení. „*Zelený seznam poskytuje bezpečný přístav.*“ (překlad autorky)⁷⁴ Slouží také jako stavidlo ve vztahu ke Standardu č. 3 založeného na subjektivním testu, dle něhož by mělo „*v očích stran sporu*“ dojít k zveřejnění všech okolností zavdávající pochyby

⁷⁰ Rozhodnutí High Court of Justice ze dne 30. ledna 2015, zn.: [2015] EWHC 140 ve věci *Sierra Fishing Company & Ors. v. Farran & Ors.* [online] [cit. 25. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2015/140.html>>.

⁷¹ Rozhodnutí High Court of Justice ze dne 2. března 2016, zn.: [2016] EWHC 422 ve věci *W Ltd v. M SDN BHD* [online] [cit. 25. února 2021]. Dostupné na <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2016/422.html>>. – „The 2014 IBA Guidelines make a distinguished contribution on the field of international arbitration. Their objective, to assist in assessing impartiality and independence, is to be commended.“

⁷² WIJNEN, Otto L O de Witt, VOSER, Nathalie, RAO, Neomi. Background Information on the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration. *Business Law International*, 2004, roč. 5, č. 3, s. 433 – 458

⁷³ IBA Guidelines, Introduction

⁷⁴ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 134 – „The Green List provides a safe harbour.“

o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Eliminují se tak nadbytečně učiněná prohlášení obsahující skutečnosti uvedená v zeleném seznamu. IBA upozorňuje na možný negativní účinek prohlášení vyvolaného nesprávnou implikací podmínky pochybností „v očích stran sporu“, že zveřejněné okolnosti by ovlivnily rozhodcovu nestrannost nebo nezávislost. Nadměrné zveřejňování údajů tak zbytečně narušuje důvěru stran sporu v rozhodčí řízení.⁷⁵

V zeleném seznamu tak jde ve spojení se Standardem č. 3 o výčet situací, kdy zveřejnění prohlášení může být nadbytečné až kontraproduktivní. Rozhodce musí vidět potenciální konflikty „v očích stran sporu“ a nemá smysl mít seznam situací nad rámec požadavků k vydání prohlášení. Sarah Francois-Poncet poznamenala, že „(p)okud máte jako rozhodce jakékoli možné obavy z konfliktu, budete v noci spát lépe, učiníte prohlášení, nicméně (n)adměrné zveřejňování může otevřít dveře k zneužíváním námitek.“ (překlad autorky)⁷⁶ Autorka má za to, že od rozhodců by se tedy mělo vyžadovat, aby k zelenému seznamu přistupovali kriticky, přesto s notnou dávkou opatrnosti. V mezinárodním prostředí, kde se rozhodci setkávají s kulturními i právními odlišnostmi, by posuzování toho, co má a nemá být zveřejněno, mohlo být vnímáno odlišně. Přestože se jedná o soubor norem, které se většina mezinárodních rozhodců snaží dodržovat, nelze od IBA Guidelines očekávat, že se s touto rozmanitostí bezchybně vypořádají.⁷⁷

Zelený seznam vyjmenovává situace jako vyjádření právních názorů rozhodce v odborném literatuře či v rámci veřejného vystoupení.⁷⁸ V případě investiční arbitráže *Urbaser S.A. v. The Argentine Republic*⁷⁹ se žalobci snažili diskvalifikovat jednoho z rozhodců na základě názorů, které vyjádřil v rámci diskuse v právní publikaci, ačkoli se daného sporu netýkaly. Dle žalobců tyto názory prokázaly, že rozhodce v rámci diskuse již předjímal postoj k zásadním právním otázkám, na základě kterých, nemohl být nadále považován za nestranného a nezávislého rozhodce. Taková námitka byla ale pro irelevantnost zamítnuta.

Do zeleného seznamu patří i poskytování právních služeb pro jednu ze stran sporu⁸⁰, kontakt rozhodce s jiným rozhodcem anebo právním zástupcem jedné ze stran sporu⁸¹ a kontakt mezi rozhodcem a jednou ze stran⁸². Za kontakt rozhodce s jiným rozhodcem či právním zástupcem

⁷⁵ IBA Guidelines, Explanation to General Standard 3 (c)

⁷⁶ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 136 – „(i)f, as an arbitrator, you have any possible concern about a conflict, you sleep better at night if you disclose (...) over-disclosure may open the door to abusive challenges.“

⁷⁷ REDFERN, Alan, HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 205

⁷⁸ IBA Guidelines, Green List 4.1

⁷⁹ Rozhodnutí International Centre for Settlement of Investment Disputes ze dne 12. srpna 2010, zn.: ARB/07/26 ve věci *Urbaser S.A. v. The Argentine Republic* [online] [cit. 28. února 2021]. Dostupné na <<https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0887.pdf>>.

⁸⁰ IBA Guidelines, Green List 4.2

⁸¹ IBA Guidelines, Green List 4.3

⁸² IBA Guidelines, Green List 4.4

jedné ze stran sporu jako jedna ze situací, která dle IBA Guidelines v ustanovení 4.3 nepodléhá prohlášení, se považuje navázání bližšího „vztahu“ prostřednictvím členství ve stejné profesní komoře, sociální nebo charitativní organizaci anebo prostřednictvím sociálních sítí. IBA Guidelines zde navazuje na problematiku komunikačních platforem, které se autorka blíže věnovala v kapitole 1.3.3.

Blížkost „vztahu“ spolupracujících osob se v určitých akademických kruzích liší, a proto jde o otázku míry dané blízkosti. Například pouhá skutečnost, že rozhodce a právní zástupce jedné ze stran sporu jsou členy ABA, která má přibližně 400 000 členů, zjevně není natolik podstatná, aby sama o sobě vytvořila „vztah“ nebo důvod k učinění prohlášení ze strany rozhodce. Příklad *S.A.S Nidera v. Leplatre*⁸³ francouzského odvolacího soudu ilustruje zmíněnou situaci. Žalobce tvrdil, že jeden z rozhodců nezveřejnil skutečnost, že je předsedou profesního sdružení, jehož členem je i žalovaný. Odvolací soud shledal, že tuto skutečnost však veřejně věděli všichni, kteří se podíleli na obchodu se zemědělskými produkty, včetně žalobce, a zdůraznil, že žalovaný byl jedním z osmi set členů profesního sdružení, kterému rozhodce předsedá. Proto byla tato námitka zamítnuta.

Situace může být naopak jiná u akademiků, kteří se zabývají stejnou oblastí práva. Jejich častý osobní kontakt v profesní komoře může vést až k námitce nestrannosti nebo nezávislosti, kdy by se jen těžko zpochybňovalo obvinění, že jsou osoby „přáteli“. Rozlišovat, kdo je „přítel“ a kdo pouze obchodním partnerem, je často trnitá a nejednoznačná záležitost. V takových případech by rozhodce měl učinit prohlášení a zveřejnit existenci potenciálně konfliktního vztahu, a to, pokud vyplývá z častých osobních kontaktů s jiným rozhodcem či právním zástupcem jedné ze stran sporu v profesionální nebo charitativní organizaci. I na to upozorňuje již zmiňovaný Standard č. 3, který po rozhodci požaduje, aby každou situaci podrobil subjektivnímu testu a „(v)ěškeré pochybnosti o tom, zda by rozhodce měl zveřejnit určité skutečnosti nebo okolnosti, by měly být vyřešeny ve prospěch zveřejnění.“ (překlad autorky)⁸⁴

2.3 Oranžový seznam

Oranžový seznam je otevřený seznam konkrétních situací, které by mohly vést k oprávněným pochybnostem o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Rozhodce má proto povinnost zveřejnit je ve svém prohlášení. Pokud strany po zveřejnění prohlášení rozhodce nepodají včasnou námitku,

⁸³ Rozhodnutí Cour d'appel de Paris, Pôle 1 – Chambre 1 ze dne 16. prosince 2010, zn.: 09/18535 ve věci S.A.S Nidera v. Leplatre [online] [cit. 30. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.doctrine.fr/d/CA/Paris/2010/B0A9FAC54F81CF0E796CD>>.

⁸⁴ IBA Guidelines, General Standard 3 (d) – „(a)ny doubt as to whether an arbitrator should disclose certain facts or circumstances should be resolved in favour of disclosure.“

tj. do 30 dnů, má se za to, že situaci, respektive rozhodce přijaly a že se vzdaly možného střetu zájmů na základě již zveřejněných okolností a skutečností.⁸⁵

Situace, které nejsou uvedeny v oranžovém seznamu nebo které nespádají do časového limitu tří let, nejsou obecně předmětem zveřejnění. Rozhodce však musí posuzovat případ od případu. Vzhledem k tomu, že oranžový seznam není vyčerpávající, a tudíž v něm nejsou zmíněny všechny potenciální střety zájmů, může dle okolností nastat situace, která vyvolá oprávněné pochybnosti o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. V takových chvílích je nutné učinit prohlášení o neexistenci střetu zájmů ze strany rozhodce. Může tomu tak být například i v případech opakovaného jmenování rozhodce stejnou stranou nebo stejným právním zástupcem nad rámec tříletého období, anebo pokud rozhodce současně vystupuje jako právní zástupce strany sporu v nesouvisejícím případě, nicméně zde vyvstávají obdobné právní otázky. Podobně tomu tak bude u jmenování rozhodce stejnou stranou nebo stejným právním zástupcem, zatímco jiné arbitrážní řízení stále probíhá.⁸⁶

Do oranžového seznamu jsou jako první zařazeny situace, které reflektují předchozí spolupráci rozhodce s jednou ze stran. Rozhodce musí učinit prohlášení, pokud „(v) *posledních třech letech působil jako právní zástupce pro jednu ze stran nebo pro přidruženou společnost jedné ze stran (...)*.“ (překlad autorky)⁸⁷ IBA Guidelines v této souvislosti berou v potaz i advokátní kancelář, v které rozhodce působí. On tak musí v rámci svého prohlášení zveřejnit skutečnost, kdy samotná advokátní kancelář v posledních třech letech jednala pro nebo proti jedné ze stran sporu nebo přidružené společnosti jedné ze stran sporu, ačkoliv bez jakékoliv účasti rozhodce.⁸⁸

Vzhledem k vzrůstajícímu trendu financování rozhodčích řízení třetí stranou, a tím i získání kontroly a vlivu nad jmenováním rozhodce, vznikají v této souvislosti čím dál častěji konflikty.⁸⁹ V rámci výzkumu bylo dokázáno, že až 85 % subjektů vstupujících do rozhodčího řízení ví o možnosti externího financování a využily jej.⁹⁰ Avšak, v mnoha případech rozhodce ani neví, že je nominující financován třetí stranou. V důsledku toho rozhodce nezveřejní případnou předchozí spolupráci s poskytovateli finančních prostředků a může zavdat pochybnosti o své nestrannosti a nezávislosti. Situaci si lze představit na konkrétním případě, kdy v rámci třech různých arbitráží financuje třetí strana tři různé strany a prostřednictvím svého vlivu strany jmenují stejného

⁸⁵ IBA Guidelines, General Standard 4 (a)

⁸⁶ IBA Guidelines, Introduction to Practical Application of the General Standards

⁸⁷ IBA Guidelines, Orange List 3.1.1. – „(w)ithin the past three years, served as counsel for one of the parties, or an affiliate of one of the parties (...).“

⁸⁸ IBA Guidelines, Orange List 3.1.4.

⁸⁹ TRUSZ, A. Jennifer. Full Disclosure? Conflicts of Interest Arising from Third-Party Funding in International Commercial Arbitration. *The Georgetown Law Journal*, 2013, roč. 101, č. 6, s. 1649 – 1682

⁹⁰ 2018 *International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration* [online]. London: White & Case LLP and Queen Mary, University of London, 2018 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<http://www.arbitration.qmul.ac.uk/research/2018/>>.

rozhodce v období tří let. Rozhodce je ve střetu zájmů dle ustanovení 3.1.3 oranžového seznamu a je vyžadováno zveřejnění takové skutečnosti v prohlášení rozhodce. Pokud ale ani jedna ze stran sporu nesdělí, že je financována danou třetí stranou, rozhodce o tom nebude vědět a nevědomky tak poruší svou povinnost.

Další situace, které lze podřadit pod oranžový seznam vznikají v souvislosti s nynějšími službami rozhodce, popřípadě jeho advokátní kanceláří pro jednu ze stran sporu. Rozhodce či jeho advokátní kancelář totiž může pravidelně zastupovat danou stranu sporu, toto zastoupení se však nesmí netýkat aktuálního arbitrážního řízení.⁹¹ Patří sem i vztah mezi rozhodcem a jiným rozhodcem či právní zástupcem jedné ze stran sporu⁹², respektive vztah mezi rozhodcem a stranou sporu a dalšími účastníky arbitrážního řízení.⁹³ V případě *Nykcool v. Helvetia*, rozhodce selhal, respektive odmítl zveřejnit své vztahy s právním zástupcem jedné ze stran sporu. Tato skutečnost natolik vážně ovlivnila vztah důvěry mezi rozhodcem a stranami sporu, že již nebylo možné důvěřovat rozhodci ohledně pravdivosti následně zveřejněných informací, a proto byl rozhodce francouzským odvolacím soudem zbaven své funkce.⁹⁴

2.4 Červený seznam

Červený seznam se skládá ze dvou podskupin. Jedná se o tzv. červený seznam nenapravitelných situací⁹⁵ a o tzv. červený seznam napravitelných situací⁹⁶.

První červený seznam, seznam nenapravitelných situací, zahrnuje situace odvozené z převažujícího principu, že nikdo nemůže být svým vlastním soudcem, a proto není možné, aby rozhodce v daném rozhodčím řízení rozhodoval. Střet zájmů je natolik závažný, že není přípustné, aby od něj strany upustily a pokračovaly v rozhodčím řízení s daným rozhodcem. Rozhodce tak nesmí jmenování přijmout, rozhodčí nález by jinak byl zatížen neodstranitelnou vadou.

Tento seznam je stručný, pokrývá zjevně konfliktní situace, na základě kterých, nelze rozhodce jmenovat do funkce. Jde o skutečnosti, kdy strana a rozhodce nebo rozhodce a právní zástupce strany sporu, jsou identickou osobou⁹⁷, anebo kdy je rozhodce manažerem, statutárním orgánem či členem dozorčí rady, popřípadě má rozhodující vliv u jedné ze stran sporu nebo u subjektu, který má přímý ekonomický zájem na rozhodčím nálezu vydaném v rozhodčím řízení.⁹⁸

⁹¹ IBA Guidelines, Orange List 3.2.3.

⁹² IBA Guidelines, Orange List 3.3.

⁹³ IBA Guidelines, Orange List 3.4.

⁹⁴ Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre Civile première ze dne 4. listopadu 2015, zn.: 14-22.643 ve věci Société Nykcool AB v. Helvetia, Lloyd's, SIAT, Belmarine, BDM, Nateus, AVERO, Fortis and Verheyen [online] [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000031451951/>>.

⁹⁵ V anglickém originále: Non-Waivable Red List

⁹⁶ V anglickém originále: Waivable Red List

⁹⁷ IBA Guidelines, Non-Waivable Red List 1.1.

⁹⁸ IBA Guidelines, Non-Waivable Red List 1.2.

O nenapravitelnou situaci jde také v případě, kdy má rozhodce „významný“ finanční nebo osobní zájem na jedné ze stran nebo výsledku sporu⁹⁹, a kdy rozhodce pravidelně poskytuje právní služby jedné ze stran anebo právnické osobě propojené s danou stranou sporu a samotnému rozhodci či jeho advokátní kanceláři z toho plyne „významný“ finanční příjem.¹⁰⁰ V tomto kontextu se autorka domnívá, že pojem „významný“ finanční příjem není v IBA Guidelines dostatečně specifikován. Není zřejmé, jaký příjem lze považovat za „významný“, popřípadě za jaké časové období. Rozhodce, respektive strany sporu se tak mohou dostávat do situací, kdy v závislosti na svém ekonomickém zázemí vnímají vyšší dané finanční odměny odlišně.

Druhý červený seznam, seznam napravitelných situací, zahrnuje situace, které jsou sice závažné a vedou k diskvalifikaci, ovšem mohou být přijaty výslovnou dohodou stran. Pracovní skupina pro IBA Guidelines tuto tezi podpořila. V případě, že jsou strany plně informovány o daných skutečnostech a přesto chtějí, aby kandidátem byl ten který rozhodce, mělo by to být stranám umožněno.¹⁰¹ V této souvislosti někteří rozhodci označují červený seznam napravitelných situací jako „*růžový seznam*“.¹⁰² I přesto je nutné mít na paměti, že rozhodce není vyvázáný z povinnosti informovat strany sporu o všech potenciálních střetech zájmů prostřednictvím prohlášení.

Pod „*růžovým seznamem*“ jsou podřazené situace související se vztahem rozhodce k projednávanému sporu, tzn. rozhodce do něj byl již v minulosti zapojen anebo poskytl straně sporu právní radu či odborný posudek k dané problematice.¹⁰³ Spadá sem i rozhodcův přímý či nepřímý zájem na sporu¹⁰⁴, případně i finanční zájem na výsledku sporu blízkého rodinného příslušníka rozhodce. IBA Guidelines označuje za blízkého rodinného příslušníka manžela, sourozence, dítě, rodiče nebo životního partner, a kromě toho i jakéhokoli jiného člena rodiny, s nímž má rozhodce blízký vztah.¹⁰⁵ Anglický odvolací soud v případě *Jones v. DAS Legal Expenses Insurance Co. Ltd. & Ors.* judikoval, že pokud je údajný zájem soudce odvozen od zájmu člena rodiny, musí být vazba mezi nimi tak úzká a přímá, aby zajistila, že zájem této druhé osoby bude prakticky nerozeznatelný od zájmu soudce samotného.¹⁰⁶

⁹⁹ IBA Guidelines, Non-Waivable Red List 1.3.

¹⁰⁰ IBA Guidelines, Non-Waivable Red List 1.4.

¹⁰¹ WIJNEN, Otto L O de Witt, VOSER, Nathalie, RAO, Neomi. Background Information on the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration. *Business Law International*, 2004, roč. 5, č. 3, s. 433 – 458

¹⁰² MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 133

¹⁰³ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.1.

¹⁰⁴ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.2.

¹⁰⁵ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.2.2.

¹⁰⁶ Rozhodnutí Court of Appeal ze dne 24. července 2003, zn.: [2003] EWCA Civ 1071 ve věci *Jones v. DAS Legal Expenses Insurance Co. Ltd. & Ors.* [online] [cit. 22. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2003/1071.html>>.

Další soubor situací v tomto seznamu je zaměřený na vztah rozhodce se stranami sporu nebo právním zástupcem jedné ze stran.¹⁰⁷ Může se například stát, že rozhodce v současné době zastupuje stranu sporu nebo právního zástupce jedné ze stran.¹⁰⁸ Anebo advokátní kancelář rozhodce se v minulosti zúčastnila daného sporu bez zapojení rozhodce, popřípadě advokátní kancelář rozhodce má v současné době významný obchodní vztah s jednou ze stran.¹⁰⁹ Je zde zařazena i skutečnost obdobná červenému seznamu nenapravitelných situací, a to, když blízký rodinný příslušník rozhodce má značný finanční nebo osobní zájem na jedné ze stran nebo přidružené společnosti jedné ze stran.¹¹⁰

Závěrem, při podrobnější analýze červených seznamů autorkou nelze říct, že skutečnosti ze seznamu napravitelných situací jsou znatelně méně závažné než skutečnosti ze seznamu nenapravitelných situací. Přesto, pokud se strana obává, že rozhodce nebude při svém rozhodování nezávislý a nestranný, může odmítnout dohodu upuštění od daného střetu zájmů uvedeného v červeném seznamu napravitelných situací.

¹⁰⁷ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.3.

¹⁰⁸ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.3.1., 2.3.2.

¹⁰⁹ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.3.5., 2.3.6.

¹¹⁰ IBA Guidelines, Waivable Red List 2.3.9.

3 Rozdílné přístupy k prohlášení rozhodce v mezinárodních právních úpravách

Pravidla všech institucí mají jednotný cíl, a to je zajistit a udržet vysokou úroveň etických požadavků na rozhodce, tj. mimo jiné na jeho nestrannost a nezávislost. Nestrannost a nezávislost rozhodce je jedním ze základních kamenů rozhodčí řízení. Strany sporu očekávají od rozhodců spravedlivý přístup, a tudíž na ně kladou nároky ohledně jejich osoby, na které z druhé strany dohlíží rozhodčí instituce jako ICC, LCIA, a AAA. Plnění těchto podmínek je následně vymáháno prostřednictvím ICC Arbitration Rules, LCIA Arbitration Rules a AAA Arbitration Rules, které budou předmětem analýzy.

Je třeba vzít v úvahu, že mezinárodní obchodní arbitráž sleduje praktické cíle, a v některých případech je těchto cílů dosaženo prostřednictvím tolerance drobných nuancí od absolutní nestrannosti a nezávislosti rozhodce. V praxi se rozhodce neustále pohybuje mezi obrazem ideálu a realitou, kdy se již samotný proces výběru rozhodce může takovému ideálu velmi vzdálit. Textace mezinárodních právních úprav na danou problematiku reaguje odlišně. Na podobnosti i rozdílné přístupy autorka upozorní.

3.1 International Chamber of Commerce

Standard nestrannosti a nezávislosti rozhodce podle ICC Arbitration Rules spočívá v tom, že rozhodce musí být a zůstat nezávislý ve vztahu ke stranám sporu po celou dobu rozhodčího řízení. Strany sporou mohou za rozhodce jmenovat jakoukoli osobu, jakékoli národnosti a profese – pokud je nestranná a nezávislá. V ICC Arbitration Rules neexistuje žádná přímá zmínka o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Některá ustanovení však umožňují tyto atributy zohlednit. Ustanovení čl. 22 (4) ICC Arbitration Rules říká, že „(v) *ve všech případech bude rozhodčí soud jednat spravedlivě a nestranně a zajistí, aby každá strana měla opodstatněnou příležitost předložit svůj případ.*“ (překlad autorky)¹¹¹

ICC posuzuje nezávislost a nestrannost budoucího rozhodce ve dvou krocích. Pokud strana jmenuje rozhodce podle svého výběru, rozhodce se nepovažuje automaticky za jmenovaného, ale nejprve za nominovaného k jmenování. Teprve poté, co kandidát na rozhodce učiní prohlášení o neexistenci střetu zájmů, může být ze strany ICC potvrzen a jmenován do funkce.¹¹² ICC rozhoduje ohledně jmenování rozhodce do funkce z moci úřední. Chrání tak strany sporu před rozhodci, kteří jsou ve střetu zájmů a jejich zvolení by mohlo zapříčinit nespravedlivý výsledek rozhodčího řízení. Autorka je toho názoru, že pravomoc ICC rozhodnout z moci úřední může být

¹¹¹ ICC Arbitration Rules, čl. 22 (4) – „(i) in all cases, the arbitral tribunal shall act fairly and impartially and ensure that each party has a reasonable opportunity to present its case.“

¹¹² ICC Arbitration Rules, čl. 13

taktéž efektivní v případě, že uvedený kandidát na rozhodce odmítne poskytnout relevantní informace, o kterých ICC ví, že by mohly zavdat pochybnosti o jeho nestrannosti a nezávislosti, a v tom případě jej ICC diskvalifikuje.

ICC poskytuje každému rozhodci, ať už nominovanému stranou nebo nominovanému přímo ICC, standardní formulář, který vyžaduje, aby potenciální rozhodce zveřejnil jakékoli okolnosti, které by mohly zpochybnit jeho nestrannost a nezávislost. Formulář ICC se nazývá „*Prohlášení rozhodce o přijetí a prohlášení o nezávislosti*“ (překlad autorky)¹¹³. Vyplněný a podepsaný se vrátí ICC, který předá v kopii stranám. Bez ohledu na to, zda formulář obsahuje informace o potenciálním střetu zájmů rozhodce nebo ne, ICC má v této věci diskreční pravomoc a může rozhodnout o potvrzení rozhodce ve funkci anebo naopak. Strany sporu následně mohou proti jmenování či nejmenování vznést námitky, které ICC zohlední při svém dalším rozhodování. Tímto způsobem ICC rozlišuje mezi rozhodcem, jehož jmenování do funkce není potvrzeno již na začátku řízení, a rozhodcem, jehož nestrannost a nezávislost je napadena až později, v průběhu řízení.

Díky standardizovanému formuláři je zabezpečeno, že rozhodce sdělí jakékoli potenciálně diskvalifikující skutečnosti již v raném stádiu řízení. Je vyžadováno, aby zveřejnil veškeré skutečnosti nebo okolnosti, které by mohly být takové povahy, že by zpochybnily jeho nestrannost a nezávislost „*v očích stran sporu*“.¹¹⁴ Totožný subjektivní test se objevuje i ve Standardu č. 3 IBA Guidelines.

Ve vztahu k IBA Guidelines, ICC staví na jisto, že tyto pravidla nejsou závazné. Pokud se strany dohodnou na arbitráži dle pravidel ICC, uzavírají rozhodčí smlouvu s procesními pravidly této instituce, tzn. s ICC Arbitration Rules, a nikoli s IBA Guidelines. Ačkoliv ICC uznává hodnotu práce pracovní skupiny pro IBA Guidelines na harmonizaci standardu nezávislosti a nestrannosti rozhodců v mezinárodní obchodní arbitráži, zdůrazňuje, že mezi ICC Arbitration Rules a IBA Guidelines existuje „*zásadní neslučitelnost*“.¹¹⁵ Podle ICC Arbitration Rules by potenciální rozhodce měl učinit prohlášení, pokud existují skutečnosti, které „*v očích stran sporu*“ mohou zpochybnit nestrannost a nezávislost rozhodce. Uplatní-li se při posuzování povinnosti zveřejnění prohlášení rozhodce subjektivní test, principiálně to odporuje pravidlům zeleného seznamu IBA Guidelines, na jehož základě na druhou stranu určité situace zveřejnění nevyžadují. Oranžový seznam IBA Guidelines vnímá ICC jako užitečné vodítko pro potenciální rozhodce a strany při zvažování, jaké

¹¹³ V anglickém originále: Arbitrator's Declaration of Acceptance and Statement of Independence

¹¹⁴ ICC Arbitration Rules, čl. 11 (2)

¹¹⁵ WHITESELL, Anne Marie. Independence in ICC Arbitration: ICC Court practice concerning the Appointment, Confirmation, Challenge and Replacement of Arbitrators, *ICC International Court of Arbitration Bulletin, Special Supplement 2007: Independence of Arbitrators* [online] Paris: International Chamber of Commerce, 2007, s. 36 [cit. 3. března 2021]. Dostupné na <<https://library.iccwbo.org/dr-supplements.htm>>.

skutečnosti zveřejnit. Seznam však neposkytuje instituci žádné pokyny ohledně dopadu takového zveřejnění na proces confirmace rozhodce nebo námitek na jeho osobu. V případě, že by rozhodce čelil situaci, kdy ve vztahu k jeho osobě existují dvě anebo více stávajících skutečností z různých seznamů IBA Guidelines, které by při individuální analýze nevyžadovaly zveřejnění prostřednictvím prohlášení, mohou přesto vést k jeho diskvalifikaci, pokud by byly analyzovány jako celek. „*V očích stran sporu*“ by mohly vyvolat dojem, že nestrannost a nezávislost rozhodce může být destabilizována. ICC proto zpochybňuje užitečnost IBA Guidelines pro rozhodčí instituci jako je ICC.¹¹⁶

Závěrem, pokud jde o nejběžnější důvod nedostatečné nestrannosti a nezávislosti rozhodce podle ICC, jedná o situace, kdy rozhodce nebo jeho advokátní kancelář měla předchozí kontakt s jednou ze stran sporu.¹¹⁷ Tato skutečnost je pro velké národní a mezinárodní advokátní kanceláře aktuálně velmi palčivá, a proto dochází k trendu zakládání nových advokátních kanceláří, kterým by se těmto problémům vyhnuly.

3.2 London Court of International Arbitration

Standard nestrannosti a nezávislosti, který je od rozhodce v rámci rozhodčího řízení podle LCIA Arbitration Rules vyžadován, vychází z obdobného principu jako je tomu u ICC Arbitration Rules. Ustanovení čl. 5.3 LCIA Arbitration Rules stanoví, že „*(v)šichni rozhodci musí být a zůstat vždy nestranní a nezávislí ve vztahu k stranám sporu; nikdo nesmí v rozhodčím řízení jednat jako obhájce nebo zástupce jakékoli strany. Žádný rozhodce nesmí radit žádné straně sporu ohledně stran nebo výsledku arbitráže.*“ (překlad autorky)¹¹⁸ Porovnájí-li se však tyto dvě instituce, LCIA je oproti ICC méně institucionalizovaná a intervenční. Výrazným rozdílem je například míra institucionálního zapojení do rozhodčího procesu – LCIA nemá jako ICC pro každé rozhodčí řízení určený poradní tým a ani nepřezkoumává své nálezy. Ovšem, „*(v)ztah LCIA k ICC by neměl být považován za soutěžení, ale spíše za 'alternativu k systému rozhodčího řízení ICC'.*“ (překlad autorky)¹¹⁹

¹¹⁶ WHITESELL, Anne Marie. Independence in ICC Arbitration: ICC Court practice concerning the Appointment, Confirmation, Challenge and Replacement of Arbitrators, *ICC International Court of Arbitration Bulletin, Special Supplement 2007: Independence of Arbitrators* [online] Paris: International Chamber of Commerce, 2007, s. 36 [cit. 3. března 2021]. Dostupné na <<https://library.iccwbo.org/dr-supplements.htm>>.

¹¹⁷ WHITESELL, Anne Marie. Independence in ICC Arbitration: ICC Court practice concerning the Appointment, Confirmation, Challenge and Replacement of Arbitrators, *ICC International Court of Arbitration Bulletin, Special Supplement 2007: Independence of Arbitrators* [online] Paris: International Chamber of Commerce, 2007, s. 28 [cit. 3. března 2021]. Dostupné na <<https://library.iccwbo.org/dr-supplements.htm>>.

¹¹⁸ LCIA Arbitration Rules, čl. 5.3 – „(a)ll arbitrators shall be and remain at all times impartial and independent of the parties; and none shall act in the arbitration as advocate for or representative of any party. No arbitrator shall advise any party on the parties' dispute or the outcome of the arbitration.“

¹¹⁹ WEIGAND, Frank-Bernd. *Practitioner's Handbook on International Commercial Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 1618 – „(t)he LCIA should not be thought of as competing with the ICC but rather as providing 'an alternative to the ICC system of arbitration'.“

Prohlášení o neexistenci střetu zájmů rozhodce musí učinit před svým jmenováním a současně poskytnout svůj aktuální životopis.¹²⁰ Před jmenováním předloží na žádost sekretariátu LCIA každý kandidát na rozhodce krátké písemné shrnutí jeho kvalifikace a profesních pozic (minulých i současných). V rámci prohlášení má kandidát povinnost zveřejnit informace o okolnostech, které by mohly vést či vyvolat oprávněné pochybnosti o nestrannosti a nezávislosti jeho osoby, a to následně i v průběhu rozhodčího řízení. V písemném prohlášení navíc uvede, že je připraven, ochoten a schopen věnovat dostatečný čas a pečlivost k zajištění rychlého a účinného průběhu rozhodčího řízení. Obecně je žádoucí, aby rozhodce měl alespoň funkční znalost jazyka rozhodčího řízení, aby se předešlo vzniku nejenom vícenákladů souvisejících s překladem, ale i nevyhnutelnému prodloužení délky řízení. Podobně tak IBA Rules of Ethics vyžadují, aby se budoucí rozhodce ujistil, že má odpovídající znalosti jazyka, ve které bude rozhodčího řízení vedeno.¹²¹

Bude-li rozhodce následně jmenován, převezme pokračující informační povinnost, dokud nebude rozhodčí řízení pravomocně ukončeno. Popřípadě rozhodce neprodleně sdělí jakékoli okolnosti, o nichž se dozví po datu svého prohlášení, na základě kterých, se jeví jako pravděpodobné, že u stran sporu vzniknou oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti a nezávislosti.¹²²

Stejně jako ICC, i LCIA má pravomoc rozhodovat z moci úřední, pokud zjistí, že jmenovaný rozhodce nespĺňuje dostatečnou úroveň neutrality podle LCIA Arbitration Rules. V případě, že LCIA rozhodne, že existují oprávněné pochybnosti o vhodnosti, nestrannosti a nezávislosti toho kterého rozhodce, nebo pokud rozhodčí kandidát sám zamítne jmenování na pozici rozhodce, anebo má být rozhodce z jakéhokoli důvodu nahrazen, může LCIA pro dané rozhodčí řízení určit odlišný proces jmenování rozhodce.¹²³

Vztah mezi LCIA a IBA Guidelines lze označit jako chladný. LCIA považují práci pracovní skupiny pro IBA Guidelines za přínos, zároveň však zdůrazňuje, že LCIA má vlastní osvědčené postupy pro určování nestrannosti a nezávislosti rozhodce, které se mohou od IBA Guidelines lišit.¹²⁴ Inspirací pro LCIA Arbitration Rules byly spíše UNCITRAL Arbitration Rules, které jsou v rámci této instituce taktéž využívány. LCIA je administrátorem *ad hoc* rozhodčích řízení podle

¹²⁰ LCIA Arbitration Rules, čl. 5.2, 5.3

¹²¹ WEIGAND, Frank-Bernd. *Practitioner's Handbook on International Commercial Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 1634

¹²² LCIA Arbitration Rules, čl. 5.5

¹²³ LCIA Arbitration Rules, čl. 11.1

¹²⁴ WEIGAND, Frank-Bernd. *Practitioner's Handbook on International Commercial Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 1633

UNCITRAL Arbitration Rules.¹²⁵ V případě *National Grid Plc v. The Argentine Republic*¹²⁶, Argentina vnesla na základě ustanovení čl. 10 UNCITRAL Arbitration Rules námitku ve vztahu k rozhodci Judd L. Kesslerovi. Kromě UNCITRAL Arbitration Rules odkázala však Argentina i na IBA Guidelines, jmenovitě na Standard č. 2, podle kterého rozhodce musí odmítnout jmenování do funkce rozhodce nebo nadále setrvat ve funkci, pokud existují nebo vyvstaly po jeho jmenování skutečnosti, které z pohledu třetí rozumné osoby, která má znalosti příslušných skutečností, vedou k oprávněným pochybnostem o nestrannosti a nezávislosti rozhodce, ledaže by strany rozhodce přijaly v souladu s požadavky stanovené ve Standardu č. 4. LCIA ve svém odůvodnění poznamenala, že ačkoliv mezi stranami nedošlo k žádné neshodě o tom, že je třeba použít přiměřený test třetí osoby ve smyslu Standardu č. 2 IBA Guidelines, aplikovatelnými a rozhodujícími pravidly pro dané řízení jsou UNCITRAL Arbitration Rules a těmi se LCIA bude řídit.

Závěrem, LCIA Arbitration Rules určují základní etické chování každého jmenovaného rozhodce. Rozhodujícím faktorem stále zůstává, že rozhodce musí být, jak je obecně požadováno v mezinárodním rozhodčím řízení, vždy nestranný a nezávislý. Kromě toho, LCIA Arbitration Rules výslovně zakazují rozhodci činnost jako je poradenství straně ohledně meritů předmětného sporu anebo výsledku předmětného rozhodčího řízení.

3.3 American Arbitration Association

Stejně jako podle ICC Arbitration Rules a LCIA Arbitration Rules, i dle AAA Arbitration Rules musí být rozhodce nestranný a nezávislý a vykonávat své povinnosti pečlivě a v dobré víře. Jakákoli osoba jmenovaná rozhodcem nebo má-li být jmenována do funkce rozhodce, jakož i strany sporu a jejich právní zástupci, mají ve vztahu k AAA povinnost sdělit jakoukoli okolnost, která by mohla vést k oprávněným pochybnostem o nestrannosti a nezávislosti rozhodce, a to včetně jakékoli zaujatosti nebo finančních či osobních zájmů na výsledku rozhodčího řízení. AAA Arbitration Rules dále výslovně stanoví, že rozhodce musí uvést všechny dřívější či současné vztahy se stranami sporu nebo jejich zástupci. Existence povinnosti zveřejnění zůstává v platnosti po celou dobu rozhodčího řízení.¹²⁷

Je důležité upozornit, že AAA Arbitration Rules oproti pravidlům jiných institucí explicitně uvádí, že učinění prohlášení o potenciálních střetech zájmů rozhodce bez dalšího neznámá, že by

¹²⁵ WEIGAND, Frank-Bernd. *Practitioner's Handbook on International Commercial Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 1615

¹²⁶ Rozhodnutí Division of the LCIA ze dne 3. prosince 2007, zn.: UN 7949 ve věci *National Grid Plc v. The Argentine Republic* [online] [cit. 1. března 2021]. Dostupné na <<https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw1171.pdf>>.

¹²⁷ AAA Arbitration Rules, čl. 17 (a)

zveřejněná okolnost automaticky ovlivnila jeho nestrannost a nezávislost.¹²⁸ Strany sporu se mohou písemně dohodnout, že u rozhodců jimi jmenovaných nebude vyžadováno, aby prokázali svou nestrannost a nezávislost, a tudíž nebudou diskvalifikováni pro případné nedostatečné splnění podmínek kladených na rozhodce.¹²⁹ Rozhodce si strany také mohou vybrat z předem stanového seznamu. Národní soupis rozhodců a mediátorů AAA¹³⁰ obsahuje více než 8 000 nestranných a nezávislých neutrálních osob, které projednávají a řeší případy v rámci rozhodčích řízení. AAA spolupracuje se stranami sporu při výběru rozhodců, a to na základě jejich kritérií a specifik daného případu.¹³¹ Pro dané řízení tak strany mohou najít opravdové odborníky, kteří mají znalost dané oblasti, rozumí složitosti a odchytkám případu. Takto sestavené rozhodčí tribunály se skládají z uznávaných právníků s výjimečnými vědomostmi, z řad bývalých soudců anebo majitelů podniků, kteří chápou podstatu sporu. Díky předvýběru potenciálních rozhodců ze strany AAA, je proces ověřování nestrannosti a nezávislosti těchto osob efektivnější a řízení není zatíženo další administrativou.

Přesto zůstává stranám sporu pravomoc vznést námitku týkající se pokračování rozhodce ve funkci, a to z důvodu pochybností o jeho nestrannosti a nezávislosti. V případě volby odborníka z Národního soupisu rozhodců a mediátorů AAA, mají strany sporu navíc příležitost vznést námitku proti jeho nedostatku požadovaných odborných znalostí.¹³² Zda by měl být rozhodce diskvalifikován může AAA rozhodnout i z vlastního podnětu.¹³³ Takový postup se liší od postupu ostatních institucí, které z vlastního podnětu otázky ohledně nedostatečné nestrannosti a nezávislosti rozhodce nevznášejí. Rozhodce bude diskvalifikován za nedostatek nestrannosti a nezávislosti, za neschopnost nebo odmítnutí plnit své povinnosti pečlivě a v dobré víře či z jakýkoliv jiných důvodů plynoucích z platných právních předpisů.¹³⁴

AAA Arbitration Rules nejsou jediná pravidla, která lze v rámci arbitráže zastřešené touto institucí použít k regulaci etického chování rozhodce. AAA společně s ABA sestavily Code of Ethics obsahující ustanovení o nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Cílem kodexu bylo stanovit obecně přijímané standardy chování rozhodců a stran v obchodních sporech, k zachování vysoké kvality řízení a trvalé důvěry v proces rozhodčího řízení. Nicméně, stejně jako IBA Guidelines,

¹²⁸ AAA Arbitration Rules, čl. 17 (c)

¹²⁹ AAA Arbitration Rules, čl. 18 (a)

¹³⁰ V anglickém originále: The AAA National Roster of Arbitrators and Mediators

¹³¹ AAA. Arbitrators & Mediators. The AAA National Roster of Arbitrators and Mediators: EXPERTISE MATTERS. adr.org [online]. ©2021 [cit. 5. března 2021]. Dostupné na <<https://www.adr.org/aaa-panel>>.

¹³² WEIGAND, Frank-Bernd. *Practitioner's Handbook on International Commercial Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 911

¹³³ AAA Arbitration Rules, čl. 18 (c)

¹³⁴ AAA Arbitration Rules, čl. 18 (a)

není ani AAA-ABA Code of Ethics pro strany mezinárodního rozhodčího řízení právně závazný, nepřijímá ani nenahrazuje zákony nebo rozhodčí pravidla.

Rozdíl mezi IBA Guidelines a AAA-ABA Code of Ethics spočívá v tom, že AAA-ABA Code of Ethics má velmi široké požadavky na zveřejnění skutečností v rámci rozhodcovy prohlášení. Řada situací ze zeleného seznamu IBA Guidelines by dle AAA-ABA Code of Ethics zveřejněna být musela. Například ustanovení II. (a) (2) AAA-ABA Code of Ethics je podobné IBA Guidelines v tom, že stanoví, že potenciální rozhodce by měl zveřejnit jakékoli finanční, obchodní, profesní nebo osobní vztahy, které by mohly ovlivnit jeho nestrannost nebo nedostatek nezávislosti „*v očích stran sporu*“. Jako příklad se také uvádí, že potenciální rozhodce by měl zveřejnit jakýkoli osobní vztah, který má se stranou sporu, s právním zástupcem jedné ze stran nebo se spolu-rozhodcem. Na základě zeleného seznamu IBA Guidelines se na druhou stranu neočekává, že by potenciální rozhodce ve svém prohlášení zveřejnil, že působil jako spolu-rozhodce s jiným rozhodcem nebo jako právní zástupce jedné ze stran. Ačkoli v konkrétních případech by bylo možné dovodit, že vzniknuvší vztah není natolik závažný, že měl být zveřejněn, důraz plynoucí z AAA-ABA Code of Ethics naznačuje, že se od rozhodce s největší pravděpodobností očekává, že i takový vztah zveřejní. AAA dále doporučuje, aby rozhodce zveřejnil veškeré vztahy mezi sebou a stranou, zástupcem strany nebo svědkem, a že každé zveřejnění, bez ohledu na to jak nevýznamné, by mělo být sděleno stranám.¹³⁵

Povinnost rozhodce zveřejňovat informace tedy podléhá jiným standardům, přičemž AAA-ABA Code of Ethics má standard vyšší než IBA Guidelines. Obecným pravidlem, kterým by se ale měli řídit všichni obezřetní rozhodci, je obsaženo jak v IBA Guidelines, AAA-ABA Code of Ethics, ale i v řadě dalších institucionálních pravidel, tedy že „*(v) případě pochybností je potřeba učinit zveřejnění.*“ (překlad autorky)¹³⁶

Dojde-li ke komparaci výše uvedených mezinárodních právních úprav rozhodčích institucí, je obecně postup týkající se jmenování rozhodce a z toho vyplývajících povinností obdobný. Od rozhodce se vyžaduje nestrannost a nezávislost a veškeré okolnosti, které by jej mohly diskvalifikovat anebo zavdat stranám pochybnosti o čestném výkonu jeho funkce, musí být zveřejněny prostřednictvím prohlášení o neexistenci střetu zájmů, a to hned na začátku, popřípadě při změně okolností i v průběhu rozhodčího řízení.

Pokud jde o rozhodovací pravomoc institucí ICC, LCIA a AAA, činící z moci úřední hodnocení ohledně nestrannosti a nezávislosti rozhodce, je možné zaregistrovat drobné odchylky.

¹³⁵ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 138

¹³⁶ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 138 – „(w)hen in doubt, disclose.“

Autorka se domnívá, že diskreční pravomoc institucí slouží dobrému účelu v případě, že rozhodčí instituce má informace o rozhodci, které by měly být zveřejněny, ale které rozhodce odmítne zveřejnit. Naopak pokud rozhodce učiní prohlášení o skutečnostech, které by instituce považovala za dostatečné k jeho diskvalifikaci, ale strana sporu nevznesla žádné námitky, měla by rozhodčí funkce zůstat.

Závěrem, mezinárodní instituce po celém světě prosazují myšlenku nestranného a nezávislého rozhodce. Tento požadavek je široce zdůrazňován v pravidlech a kodexech rozhodčích institucí. Naopak nezbytnost prohlášení, respektive rozsah požadovaných informací nebyl dosud unifikován, a to pravděpodobně s cílem odlišit od sebe daná pravidla. Proto jsou požadavky u některých institucí konkrétnější a detailnější než u jiných.

Závěr

Exponenciální růst mezinárodních advokátních kanceláří a nadnárodních korporací¹³⁷, radikální změny ve společnosti a způsob komunikace v éře internetu, se rovněž projevuje v otázkách týkajících se střetu zájmů rozhodců, a proto je téma řádného a odpovědného přístupu k povinnosti prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů aktuální, a přesto velmi komplikované.

IBA Guidelines jsou pro arbitrážní komunitu bezpochyby cenné a těší se velké popularitě. Reprezentující nejlepší praxi v mezinárodní obchodní arbitráži, pomáhají rozhodcům a stranám určit, kdy může být dle nastoleného standardu námitka nedostatečné nestrannosti a nezávislosti oprávněná. Sjednocení standardu v této oblasti je obtížné, protože rozhodci, stejně tak jako právní zástupci stran sporu, mohou pocházet z podstatně odlišných právních systémů, zemí a kulturního zázemí. Podmínky pro rozhodce nebo právního zástupce proto musí mít relativně obecnou povahu, ať už jsou vypracovány stálými rozhodčími soudy nebo mezinárodní organizací. Přesto autorka zastává názor, že lze IBA Guidelines považovat za nástroj poskytující praktické vodítko při definování standardu nestrannosti a nezávislosti rozhodce. Jeden z nejužitečnějších, i když kontroverzních, rysů IBA Guidelines spočívá v jeho výčtu ilustrativních prvků, které vytvářejí různé úrovně povinnosti zveřejnění prohlášení rozhodců. Od poslední revize IBA Guidelines v roce 2014 však uplynulo několik let a nastíněné situace již neodpovídají, respektive nereflakují současné dění ve světě. Dle autorky by novela IBA Guidelines mohla přinést flexibilnější přístup ve vztahu k mezinárodním právním úpravám. Pokud by se IBA Guidelines více přizpůsobily potřebám a požadavkům rozhodčích institucí, dalo by se hovořit o dalším kroku k unifikaci podmínek kladených na nestrannost a nezávislost rozhodců v mezinárodní obchodní arbitráži.

Díky dialogu odborné i laické veřejnosti a postupnému vývoji judikatury, je otázka standardu udržována stále naživu a odráží se na podobě mezinárodních právních úprav. Ty se dokáží přizpůsobit aktuálnímu vývoji. Postup všech tří rozhodčích institucí – ICC, LCIA, AAA, reflektuje přísný pohled na nestrannost a nezávislost rozhodce. Dle názoru autorky, LCIA Arbitration Rules představují nejlepší postup z pohledu řešení potenciálního střetu zájmů rozhodce. Metodologie LCIA by mohla sloužit ostatním rozhodčím institucím jako vzor. Učinění prohlášení o neexistenci střetu zájmů rozhodce slouží k posílení důvěry stran v rozhodčí řízení jako prostředek řešení sporů. Jelikož rozhodčí nález nelze zpochybnit na základě jeho podstaty, je velmi důležité, aby strany rozhodčího řízení měly důvěru v rozhodce, který jejich spor rozhodne. Rozhodce by zároveň neměl odstoupit ze své funkce pouze na základě tvrzení o nedostatečné

¹³⁷ MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, s. 130

nestrannosti a nezávislosti, pokud neexistují důvody pro vznesení námitky. Strany sporu tím často zaujímají taktiku zdržování celého řízení, čímž nejenže snižují kvalitu, ale také zvyšují náklady stran.

Rozhodnutí různých rozhodčích institucí a soudů ohledně jmenování, námitek a diskvalifikace rozhodců mají značný praktický význam. Rozhodčí instituce však tato rozhodnutí zřídka zveřejňují. Celé rozhodčí řízení je pro strany sporu důvěrné a je také pochopitelné, že se instituce a případně i rozhodce nezveřejněním rozhodnutí vyhýbá případné negativní reputaci. Dle názoru autorky je větší transparentnost nezbytně nutná. Pomohla by snížit počet oportunistických námitek a ve vztahu k rozhodcům by zvyšovala pomyslný standard povinnosti k zveřejňování rozhodných skutečností. Rozhodčí instituce by v tomto směru měly s konečnou platností najít společné řešení často odlišných přístupů k prohlášení rozhodce o neexistenci střetu zájmů v mezinárodní obchodní arbitráži.

Seznam zdrojů

Monografie

- GAILLIARD, Emmanuel, SAVAGE, John. *Fouchard, Gillard, Goldman on International Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1999, 1280 s.
- LUTTRELL, Sam. *Bias challenge in International Arbitration: The need for a real danger test*. The Netherlands: Kluwer Law International, 2009, 320 s.
- MOSES, Margaret L. *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 340 s.
- RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice*. Praha: C.H. Beck, 2004, 745 s.
- REDFERN, Alan, HUNTER, Martin. *Redfern and Hunter on International Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2009, 849 s.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. Praha: ASPI, 2008, 386 s.
- RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a nestrannost rozhodce*. Praha: C.H. Beck, 2018, 224 s.
- SANDERS, Pieter. *Quo Vadis Arbitration? – Sixty Years of Arbitration Practice*, The Hague: Kluwer Law International, 1999, 472 s.
- WEIGAND, Frank-Bernd. *Practitioner's Handbook on International Commercial Arbitration*. Oxford: Oxford University Press, 2010, 1848 s.

Odborné články

- FRY, Jason, GREENBERG, Simon. Appendix: References to the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration When Deciding on Arbitrator Independence in ICC Cases. *ICC International Court Of Arbitration Bulletin*, 2009, roč. 20, č. 2, s. 33
- GLICK, Ruth V., STIPANOWICH, Laura J. Arbitrator Disclosure in Internet Age: Some Guidance Concerning the Obligation to Disclose Internet Activity and Online Relationship. *Dispute Resolution Journal*, 2012, roč. 67, č. 1, s. 22 – 29
- PARK, William. Rectitude in International Arbitration. *Arbitration International*, 2011, roč. 27, č. 3, s. 473 – 526

- SVATOŠ, Martin. Neutrannost a nezávislost rozhodců. Od konfliktu zájmu k přátelství na sociální síti. *Právní rádce*, 2012, č. 6, s. 34 – 37
- TRUSZ, A. Jennifer. Full Disclosure? Conflicts of Interest Arising from Third-Party Funding in International Commercial Arbitration. *The Georgetown Law Journal*, 2013, roč. 101, č. 6, s. 1649 – 1682
- WIJNEN, Otto L O de Witt, VOSER, Nathalie, RAO, Neomi. Background Information on the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration. *Business Law International*, 2004, roč. 5, č. 3, s. 433 – 458

Internetové zdroje

- *2018 International Arbitration Survey: The Evolution of International Arbitration* [online]. London: White & Case LLP and Queen Mary, University of London, 2018 [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<http://www.arbitration.qmul.ac.uk/research/2018/>>.
- AAA. Arbitrators & Mediators. The AAA National Roster of Arbitrators and Mediators: EXPERTISE MATTERS. adr.org [online]. ©2021 [cit. 5. března 2021]. Dostupné na <<https://www.adr.org/aaa-panel>>.
- CHOVANCOVÁ, Katarína. *Independence and Impartiality of International Arbitrators* [online]. Paneurouni.cz, 2013, [cit. 5. února 2021]. Dostupné na <<http://pdfpills.com/p/paneurouni.cz1.html>>.
- KRAMER, Liz. *Sixth Circuit Paints Vivid Picture of "Evident Partiality" Sufficient to Vacate Arbitration Award* [online]. Arbitration Nation, 4. dubna 2013 [cit. 10. února 2021]. Dostupné na <<https://www.arbitrationnation.com/sixth-circuit-paints-vivid-picture-of-evident-partiality-sufficient-to-vacate-arbitration-award/>>.
- MEREMINSKAYA, Elina. *Results of the Survey on the Use of Soft Law Instruments in International Arbitration* [online]. Kluwer Arbitration Blog, 6. června 2014, [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2014/06/06/results-of-the-survey-on-the-use-of-soft-law-instruments-in-international-arbitration/?_ga=2.246336388.1604187154.1612544248-311623526.1582553033>.
- MOSES, Margaret. *The Role of the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in Arbitrator Challenges*. [online]. Kluwer Arbitration Blog, 23. listopadu 2017, [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <<http://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2017/11/23/role-iba-guidelines-conflicts-interest-arbitrator-challenges/>>.

- WHITESELL, Anne Marie. Independence in ICC Arbitration: ICC Court practice concerning the Appointment, Confirmation, Challenge and Replacement of Arbitrators, *ICC International Court of Arbitration Bulletin, Special Supplement 2007: Independence of Arbitrators* [online] Paris: International Chamber of Commerce, 2007, s. 28 – 36 [cit. 3. března 2021]. Dostupné na <<https://library.iccwbo.org/dr-supplements.htm>>.

Právní předpisy

- *AAA Arbitration Rules*, pravidla obchodní arbitráže a mediační postupy Americké arbitrážní komory přijatá v roce 2013.
- *AAA-ABA Code of Ethics*, etický kodex rozhodců v obchodních sporech Americké arbitrážní komory a Americké advokátní komory přijatý v roce 1977 a revidovaný v roce 2004.
- *California Code of Civil Procedure*, kalifornský občanský soudní řád přijatý v roce 1872.
- *IBA Guidelines*, pravidla Mezinárodní advokátní komory o střetu zájmů v mezinárodní arbitráži přijatá v roce 2014 a revidovaná v roce 2015.
- *IBA Rules of Ethics*, pravidla etiky Mezinárodní advokátní komory pro mezinárodní rozhodce přijatá v roce 1987.
- *ICC Arbitration Rules*, rozhodčí pravidla Mezinárodní obchodní komory přijatá v roce 2017 a revidovaná v roce 2021.
- *French Code of Civil Procedure*, francouzský občanský soudní řád přijatý v roce 1807 a revidovaný v roce 2007.
- *German Arbitration Act*, zákon o rozhodčím řízení přijatý v roce 1998 a revidovaný v roce 2001.
- *LCIA Arbitration Rules*, rozhodčí pravidla Londýnského soudu mezinárodní arbitráže přijatá v roce 2014.
- *Swedish Arbitration Act*, zákon o rozhodčím řízení přijatý v roce 1999.
- *Texas Constitution and Statutes, Civil Practice and Remedies Code*, texaská ústava a zákony, občanský zákoník a kodex opravných prostředků přijatý v roce 1997 a revidovaný v roce 2019.
- *UNCITRAL Arbitration Rules*, rozhodčí pravidla přijatá Komisí Organizace spojených národů pro mezinárodní právo v roce 1976 a revidovaná v roce 2013.

- *UNCITRAL Model Law*, vzorový zákon mezinárodní obchodní arbitráže přijatý Komisí Organizace spojených národů pro mezinárodní právo v roce 1985 a revidovaný v roce 2006.

Soudní rozhodnutí

Francie

- Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre civile deuxième ze dne 13. dubna 1972, zn.: 70-12.774 ve věci Consorts Ury v. Galeries Lafayette [online] [cit. 20. února 2021]. Dostupné na <<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000006986725/>>.
- Rozhodnutí Cour d'appel de Paris, Pôle 1 – Chambre 1 ze dne 16. prosince 2010, zn.: 09/18535 ve věci S.A.S Nidera v. Leplatre [online] [cit. 30. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.doctrine.fr/d/CA/Paris/2010/B0A9FAC54F81CF0E796CD>>.
- Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre Civile première ze dne 10. října 2012, zn.: 11-20.299 ve věci Tecso v. Neoelectra Group [online] [cit. 19. února 2021]. Dostupné na <https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000026486118/>>.
- Rozhodnutí Cour de Cassation, Chambre Civile première ze dne 4. listopadu 2015, zn.: 14-22.643 ve věci Société Nykcool AB v. Helvetia, Lloyd's, SIAT, Belmarine, BDM, Nateus, AVERO, Fortis and Verheyen [online] [cit. 31. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000031451951/>>.

Spojené státy americké

- Rozhodnutí Court of Appeal of California, Second District, Division Two ze dne 15. září 1993, zn.: B073890 ve věci Kaiser Foundation Hospitals, Inc. v. Superior Court of Los Angeles County [online] [cit. 7. února 2021]. Dostupné na <<https://law.justia.com/cases/california/court-of-appeal/4th/19/513.html>>.
- Rozhodnutí United States Court of Appeals, Fifth Circuit ze dne 18. ledna 2007, zn.: 04-11432 ve věci Positive Software Solutions Inc. v. New Century Mortgage Corporation [online] [cit. 3. února 2021]. Dostupné na <<https://caselaw.findlaw.com/us-5th-circuit/1400052.html>>.
- Rozhodnutí Court of Appeal of California, Fourth District, Division One ze dne 30. dubna 2008, zn.: D049788 ve věci Luce, Forward, Hamilton, & Scripps v. Koch [online] [cit. 1.

března 2021]. Dostupné na <<https://casetext.com/case/luce-forward-hamilton-scripps-v-koch>>.

- Rozhodnutí Supreme Court of California ze dne 14. října 2008, zn.: S165906 ve věci Haworth v. Superior Court of California [online] [cit. 7. února 2021]. Dostupné na <https://www.courts.ca.gov/documents/S165906_2_petitioners_opening_brief_on_the_merits.pdf>.
- Rozhodnutí United States Court of Appeals, Sixth Circuit ze dne 2. dubna 2013, zn.: 10-1634 ve věci Thomas Kinkade Co. v. White [online] [cit. 28. ledna 2021]. Dostupné na <<https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca6/10-1634/10-1634-2013-04-02.html>>.
- Rozhodnutí Court of Appeals of Texas, Fifth District, Dallas ze dne 15. dubna 2014, zn.: 05-12-01695-CV ve věci Karlseng v. Cooke [online] [cit. 28. února 2021]. Dostupné na <<https://cases.justia.com/texas/fifth-court-of-appeals/2014-05-12-01695-cv.pdf?ts=1397644619>>.

UK

- Rozhodnutí Court of Appeal ze dne 15. května 2000, zn.: [2000] EWCA Civ 154 ve věci AT&T Corporation v. Saudi Cable [online] [cit. 12. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2000/154.html>>.
- Rozhodnutí House of Lords ze dne 13. prosince 2001, zn.: [2001] UKHL 67 ve věci Magill v. Porter [online] [cit. 28. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/uk/cases/UKHL/2001/67.html>>.
- Rozhodnutí Court of Appeal ze dne 24. července 2003, zn.: [2003] EWCA Civ 1071 ve věci Jones v. DAS Legal Expenses Insurance Co. Ltd. & Ors. [online] [cit. 22. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/cgi-bin/format.cgi?doc=/ew/cases/EWCA/Civ/2003/1071.html>>.
- Rozhodnutí High Court of Justice ze dne 30. ledna 2015, zn.: [2015] EWHC 140 ve věci Sierra Fishing Company & Ors v. Farran & Ors. [online] [cit. 25. února 2021]. Dostupné na <<https://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2015/140.html>>.
- Rozhodnutí High Court of Justice ze dne 2. března 2016, zn.: [2016] EWHC 422 ve věci W Ltd v. M SDN BHD [online] [cit. 25. února 2021]. Dostupné na <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2016/422.html>>.

- Rozhodnutí The Supreme Court of the UK ze dne 3. června 2020, zn.: [2020] UKSC 23 ve věci Serafin v. Malkiewicz [online] [cit. 22. ledna 2021]. Dostupné na <<https://www.supremecourt.uk/cases/docs/uksc-2019-0156-judgment.pdf>>.

Ostatní

- Rozhodnutí Division of the LCIA ze dne 3. prosince 2007, zn.: UN 7949 ve věci National Grid Plc v. The Argentine Republic [online] [cit. 1. března 2021]. Dostupné na <<https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw1171.pdf>>.
- Rozhodnutí International Centre for Settlement of Investment Disputes ze dne 12. srpna 2010, zn.: ARB/07/26 ve věci Urbaser S.A. v. The Argentine Republic [online] [cit. 28. února 2021]. Dostupné na <<https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0887.pdf>>.

Shrnutí

Diplomová práce se zabývá povinností rozhodce učinit prohlášení o neexistenci střetu zájmů v mezinárodní obchodní arbitráži. Základním kamenem mezinárodní obchodní arbitráže je bezpochyby právo stran sporu na spravedlivý proces, respektive na nestranného a nezávislého rozhodce. V souladu s tím, mezinárodní právní řády kladou důraz na etický výkon funkce rozhodce, který zůstává ve všech fázích řízení. Navrhovaný rozhodce by měl zveřejnit veškeré okolnosti a skutečnosti, které by mohly vést k oprávněným pochybnostem o jeho nestrannosti a nezávislosti. Jde se o takové situace, které by mohly ovlivnit výsledné rozhodnutí rozhodce a vytvořit tak skutečné nebezpečí zaujatosti vůči jedné ze stran sporu. Ačkoliv nestrannost a nezávislost rozhodce je v mezinárodním prostředí dána, rozhodčí instituce k povinnosti učinit prohlášení o neexistenci střetu zájmů přistupují mnohdy odlišně. Nekonzistentnost procesních pravidel reflektuje rostoucí náklady rozhodčího řízení a právní nejistotu stran sporu. Harmonizace standardů kladených na rozhodce prostřednictvím soft law, je možnost, jak efektivně zachovat jejich přirozenou autonomii a dosáhnout účelu rozhodčího řízení.

Klíčová slova

Mezinárodní obchodní arbitráž; prohlášení rozhodce; nestrannost a nezávislost; střet zájmů; oprávněné pochybnosti

Abstract

The diploma thesis deals with arbitrator's duty to disclose in international commercial arbitration. The cornerstone of international commercial arbitration is undoubtedly the right of the parties to a dispute to a fair trial, respectively right to an independent and impartial arbitrator. Accordingly, international law emphasizes the ethical performance of the arbitrator's role, which remains at all stages of the proceedings. The proposed arbitrator should disclose all circumstances and facts that could lead to justifiable doubts about his independence and impartiality. These are situations that could influence the final decision of the arbitrator; and thus, create a real risk of bias against one of the parties to the dispute. Although the independence and impartiality of an arbitrator is set in the international environment, arbitration institutions often approach to arbitrator's duty to disclose differently. The inconsistency of procedural rules reflects the rising costs of arbitration and the legal uncertainty of the parties to the dispute. Harmonization of standards imposed on arbitrators through soft law is an opportunity to effectively preserve their natural autonomy and achieve the purpose of arbitration.

Key words

International commercial arbitration; arbitrator's disclosure; independence and impartiality; conflict of interest; justifiable doubts